

ÅRSMELDING 2022

NORGES
BONDELAG

INNHOOLD

01: Året med ekstreme kostnader.....	4
02: Nytt talgrunnlag og Inntektsutvalet.....	10
03: Makta i verdikjeden for mat.....	12
04: Lever i frykt for nytt utbrot av fugleinfluensa.....	16
05: Organisasjonen Norges Bondelag.....	26
Styret i Norges Bondelag.....	32
Styrets fagområder og styrevern.....	33
Fylkesleiarar i Norges Bondelag.....	35
Utval i Norges Bondelag.....	36
Tilsette i Norges Bondelag.....	37
Årsrekneskap.....	39

01

ÅRET MED EKSTREME KOSTNADER

Viss bondelagsleiaren skal samanfatte 2022 med eit ord, så er det kostnadsauke. Høgare kostnader på alle frontar har vore eit bakteppe for alt Bondelaget har gjort dette året. Det har vore ei evig brannsløkking for å få dekkja auka byggjekostnader, kostnader til gjødsel og ikkje minst kompensere for ekstreme straumprisar. Neste post på programmet blir å tette inntektsgapet.

Bjørn Gimming har hatt hektiske tider sidan han starta som bondelagsleiar for eit og eit halvt år sidan.

–Det heile byrja sommaren 2021 då vi fekk til tilleggsforhandlingar som enda opp med at vi fekk kompensert 754 millionar for auka kostnader. Så gjekk det slag i slag med energikrise og ikkje minst krigen i Ukraina. Så fekk vi til det eg meiner er et godt jordbruksoppgjer med både kostnadsdekning i eit omfang ingen har sett før, og tetting av noko av inntektsgapet. No skal vi gå laus på inntektsgapet og i tillegg få til ein snuoperasjon for å støtte mangfaldet i norsk landbruk og løfte dei små bruka.

KRIG I EUROPAS KORNLAGER

Gimming vil ikkje heilt sleppe taket i dette med auka kostnader. Det har ført til at mesteparten av arbeidet har dreia seg om å sløkka brannar og sørge for at kostnadene blir kompensert for.

–Når vi opplever slike ekstreme kostnader er det viktig å halde hjula i gang. Vi trudde vi hadde kontroll, men så endra alt seg den 24. februar då krigen i Ukraina braut ut. Den internasjonale kornprisen gjekk i taket og var for første gang høgare enn den norske målprisen. Slik blei det når det regelrett braut ut krig i Europas kornlager.

Jobben med å få dekt kostnader er langt frå unngjort og vil nok prege tida framover også, meiner bondelagsleiaren.

–Mange kjenner framleis på at dei har store kostnader til dømes på kraftfôr. No har kostnadsnivået stabilisert seg noe, men ligg på eit veldig høgt nivå. Vi løyser ikkje alle problema i ein fei, fordi alt heng saman med alt, og vi har ei lang verdikjede.

EIT SAMLA BONDELAG

Trass i forskjellige ytringar i sosiale media der folk gir uttrykk for misnøye med Bondelaget, er ikkje leiaren i tvil om at det er eit samla lag han er leiar for. Dei mange gode resultatata som er oppnådd det siste året, gjer han trygg på det.

-Sjølv er eg lite på sosiale media, men det er klart at den uroa som kjem til uttrykk her påverkar oss alle. Inntrykket er at det er fleire gjengangarar, og at store grupper ikkje er til stades med sitt syn. Men vi må alltid vere lydhøyre for kritikk. Vi er eit medlemsdemokrati med 500 lokallag hvor alle skal bli høyrte, og må alltid sikre oss at det vi gjer er godt forankra sjøl om ikkje alle kan få gjennomslag for sitt syn. Mi rolle er å sørge for takhøgd og fremje forslag der alle blir sett og høyrte. Men alt i alt opplever eg at vi står samla i arbeidet vårt, og når eg drar rundt i landet og møter medlemmene, er det samholdet som pregar desse møta.

MATSIKKERHEIT ER VIKTIGARE EIN NOKOSINNE

Matsikkerheiten har alltid vore viktig for Bondelaget, men no har krigen gjort at både avgjerdstakarar og opinionen er opptatt av sjølvforsyninga.

-Det at vi har ein løpande norsk matproduksjon er ein del av matsikkerheiten. Det er fint med lager, men dei går tomme. Vi kan ikkje berre supplere med import, det trur eg vi har brei semje om i opinionen.

Norskandelen er under 50 prosent men det står i Hurdalsplattforma at den skal opp i 50 og det trur Gimming er mogleg å få til.

-Men den norske andelen av landbruksproduksjonen blir til sjuande og sist avgjort av forbrukaren, det er det forbrukaren puttar i handlekorga som avgjer norskandelen. Folk må aktivt velje mat vi kan produsere i Norge, det betyr norske poteter i staden for søtpoteter, norsk bygg i staden for ris, og mjølk i staden for juice.

JORDBRUKSOPPGJERET 2022

Det vart forhandla om både kostnadskompensasjon og inntektsmoglegheiter. Ein historisk høg kostnadsvekst, og ny politisk målsetjing om å auke inntekta til bonden, låg til grunn for kravet frå jord-bruket på 11,5 milliardar kroner.

Avtalen som vart forhandla fram gir ein auke i inntektsmoglegheitene for 2022 og 2023 på 10,9 milliardar kroner. Dette er 778 millionar kroner meir enn i tilbodet frå staten.

Kostnadsdekninga utgjer størsteparten av avtalen. Avtalen inneheld 2,4 milliardar kroner til kompensasjon av ekstraordinære kostnader for 2022. Dette blir utbetalt i eigen utbetaling i september 2002.

Avtalen gir full kostnadsdekning, i tillegg til inntektsauke allerede i 2022, for å håndtere usikkerheten og den kraftige kostnadsauken.

For at inntekten til bøndene skal komme nærare andre grupper gir avtalen eit inntektsløft på 64 000 kr/årsverk i 2023, kor 40 000 kr/årsverk går til tetting av inntektsgap.

Det er ikkje berre prisen som er avgjerande for at forbrukaren skal velje norsk, meiner Gimming.

Dette handlar også om at vi må ha eit sterkt importvern og kjedemakta må avgrensast. Det er også viktig med god og ærleg merking slik at forbrukaren kan ta bevisste val.

DYREVELFERDA KAN BLI BETRE

Heller ikkje bondelagsleiaren har unngått å leggje merke til debatten rundt dyrevelferd det siste året, og då spesielt innanfor svinenæringa. Men i motsetnad til mange vil han ikkje vere med på at dette er ei næring i krise.

-Vi har ein veg å gå når det gjeld dyrevelferd men eg er ikkje med på at vi har eit systemproblem når det gjeld dyrevelferd. Vi har kanskje verdas strengaste regelverk så her er det snakk om etterfølging av reglane. Eg vil framheve at Norge trass alt har betre dyrevelferd

enn resten av Europa. Vi må bli betre på dyrevelferd men samtidig ikkje stelle oss slik at vi lar andre land som har dårlegare dyrevelferd overta matproduksjonen.

Men Gimming skulle likevel sett at han ikkje måtte ut å forsvare norske bønder så ofte som han må.
- Men når det er sagt, så er det min jobb å vere talsperson for norske bønder og den rolla vil eg gjerne ha også i framtida.

TIDENES JORDBRUKSOPPGJER

Gimming er glad for at vi har fått ei ambisiøs raudgrøn regjering, samanlikna med Solberg-regjeringa som sat i åtte år.

-Vi har fått den mest ambisiøse regjeringa sidan 1975 og vi fekk til eit godt jordbruksoppgjer. Ikkje berre fekk vi kompensert for auka kostnader, vi fekk auka kvart årsverk med 40 000 kroner og det er ein stor siger for oss. Eg føler at regjeringa er med oss når det gjeld å tette inntektsgapet.

Han vil på ingen måte kvile på laurbæra men er godt nøgd med året som har gått.

-Vi skal vere stolte over det vi har fått til og måten vi bidrar på. Eg har framoversveis og merkar trykket kvar einaste dag. Det er ikkje mangel på trykk og eg vil halde fram med å kjempe for å gi oss konkrete resultat, og det er resultatet som til sjuande sist betaler rekningane til bøndene.

SKAL TETTE INNTEKTSGAPET

Gimming trur det vil vere stort fokus på auka kostnader også i 2023.

-Beredskap vil framleis vere viktig og vi vil få ein vanskelegare global matsituasjon enn i 2022. Dette kan bli det første året på lenge der verdas bønder ikkje kan produsere den mengda mat som er etterspurd. Det gjer det endå viktigare for beredskapen at vi har ein stor matproduksjon i Norge.

I tillegg peikar han på den mykje omtalte NOUen til Grytten må følgjast opp med ein opptrappingsplan for å tette inntektsgapet og sikre norsk matforsyning.

-Vi må få på plass eit nytt talgrunnlag og Regjeringa må leggje dette fram for Stortinget og det er noko vi forventar vil skje i løpet av 2023. Då kan vi starte den lange men viktige jobben med å tette inntektsgapet til andre næringar. Vi er utolmodige men har trua.

KVIFOR BLIR DET SÅ HØGE KOSTNADER?

I samband med kampanjen i sosiale medium under jordbruksforhandlingane, viser kornbonden Kjell Erik Strand frå Sandefjord, reknestykket sitt. Han produserer korn på 960 daa, som svarer til cirka eit årsverk. Det vil seie at inntekta hans er samanliknbart med «folk flest» inntekta si. I 2022 eksploderte Kjell Eriks kostnader, spesielt for gjødsel, men også for drivstoff og straum. I drifta har han også kostnader til service, forsikring rekneskap og jordleige. Maskinkostnader til dei ulike operasjonane på jorden tel også med. Dette gjorde 2022-sesongen veldig usikker for mange bønder.

I eit normalår med godt vêr og god avling, sit Kjell Erik igjen med cirka 340 000 kroner for denne jobben. Blir derimot avlinga under snittet, blir overskotet endå lågare. Dette overskotet skal bonden altså leve av og betale rekningar, mat og straum som andre folk. I tillegg må han planleggje for vedlikehald og investeringar. – Eg har lyst til å halde fram med å produsere mat, men då må eg vite at eg får noko igjen for arbeidet, seier Kjell Erik Strand.

TILTAK FOR MEIR NORSK MATKORN

Blant sakene Bondelaget prioriterte i 2022, var å løfte økonomien i kornproduksjon. Kornbøndene har hatt dårleg økonomi over lang tid, kornarealet går ned, og auka kornproduksjon vil bidra stort i å auke sjølvforsyninga. I tillegg stod i fare for kornproduksjonen å gå ytterlegare ned på grunn av kostnadsaukane, og krigen i Ukraina gjorde tilgangen på importert matkorn usikker.

Våren 2022 kom statsråd Sandra Borch med ein matkorngaranti som gjorde at fleire bønder torde å satse på matkorn denne sesongen. Det gav betre kornberedskap etter 2022-sesongen, godt hjulpet av godt vêr i kornområda, som gav rekordhøge kornavlingar, også av matkorn. Jordbruksavtalen løfta kornøkonomien, med auka målpris og auka satsar på tilskota.

ARBEID MED STRAUMSTØTTE GJENNOM HEILE ÅRET

Med ein stadig meir teknologisk matproduksjon, er tilgang på straum heilt avgjerande for norsk landbruk. Derfor slo det hardt inn i landbruket då det vart kraftkrise i Europa på slutten av 2021, og straumprisane steig til vêrs også her i Noreg.

Arbeidet med å få straumstøtte i landbruket gjekk som ein raud tråd gjennom heile 2022. Først ut var veksthusnæringa, som vi fekk sikra ei særskild støtteordning. Alle primærprodusentar fekk straumstøtte, og Bondelaget fekk heva taket frå først 5000 til 20 000, og deretter til 60 000 kWh per måned, på straumprisar over 70 øre per kWh. Den mellombelse støtteordninga har vorte forlengt fleire gonger, og gjeld no også første halvår 2023. Gjennom vekstsesongen fekk vi utvida ordninga til også å gjelde vatningslag, produsentar av blomstrar, pakkeri og kjølelager.

– Vi har vore tydelege på behovet for straumstøtte i lang tid, og det er bra Stortinget tek grep etter innspela våre. Dette gir nødvendig føreseielegheit for mange matprodusentar, seier Bjørn Gimming.

MOGLEG ENDRING AV PRISUTJAMNINGSORDNINGA FOR MJØLK

I 2022 gjennomførte Landbruksdirektoratet ei evaluering av dei konkurransefremjande tiltaka, og Bondelaget som representant for næringa sat i referansegruppa for dette arbeidet. Ordninga har mykje å seie for mjølkeproduksjon over heile landet, og er eit viktig spørsmål for Bondelaget. Dei auka kostnadene til dei konkurransepolitiske verkemidla belastar prisutjammingsordninga.

– PU-ordninga er av dei viktigaste landbrukspolitiske ordningane for å sikre eit landbruk over heile landet og vi er bekymra for at finansieringa av ordninga blir stadig meir krevjande. Viss ein skal støtte konkurranse i mjølkemarknaden må det finansierast på andre måtar enn gjennom denne ordninga, det vil seie over statsbudsjettet, seier generalsekretær Sigrid Hjørnegård.

Kostnadene til desse tilskota tyngjer ordninga, gir dårlegare konkurransekraft og avgrensingar på mjølkepris til bonden. – Vi meiner også at Landbruksdirektoratet har vist at det ikkje lenger er fagleg hald for distribusjonstilskotet, og bad i høyringsrunden om at dette blir fjerna, seier Hjørnegård.

– Det er naturleg at ein endra konkurransesituasjon også gir endringar i dei konkurransepolitiske tilskota. Vi må ha fokus på utfordringane i dagens marknad, ikkje på korleis det var for tjuve år sidan, seier Sigrid Hjørnegård.

02

NYTT TALGRUNNLAG OG INNTEKTSUTVALET

Kampen for å løfte inntektsmoglegheitene til bonden er alltid sentral i Bondelaget, og det prega 2022 endå meir enn andre år. I tillegg til kostnadskompensasjon og jordbruksforhandlinger, prega det offentleg nedsette Inntektsutvalet året.

Korleis skal inntektene i landbruket målast? Det er ti-tusen-kronerspørsmålet som utvalsleiar Ola Grytten og resten av det offentleg nedsette Inntektsutvalet skulle finne ut av. Utvalet skulle ikkje fastsetje inntektsutviklinga, men gi grunnlag for politiske avgjerder om inntektsmål, opptrappingsplan og årlege budsjettføringar. Bondelaget var ikkje representert i dette ekspertutvalet, men gav gjennom året sine innspel, der den viktigaste budskapet var: Det er på høg tid med endringar i grunnlagsmaterialet som betre speglar røyndommen til bonden.

Arbeidet i Bondelaget vart organisert i ei eiga prosjektgruppe, leidd av Simen Solbakken i næringspolitisk avdeling. – Vi har eit klart oppdrag om å tenkje breitt og kreativt når vi skal gi innspel til korleis nå målet om inntektsvekst. Vi skal også sjå på kva vi treng ytterlegare av utgreingar i tillegg til det vi sjølv sagt allereie kjenne til, seier Solbakken.

Hele Bondelaget vart invitert til å seie si mening, for å danne grunnlag for Bondelagets innspel til utvalet. I underkant av 200 lokallag sende innspel til fylkeslaga, som samla saman og sende sine vurderingar og innspel til Bondelaget sentralt.

I tillegg inviterte vi til innspelsmøte med sentrale aktørar som samvirke, rekneskapskontor og økonomiske ekspertar.

Mange lokallag deltok, og det kan verke i overkant å forvente at bondelagets lokallagstillitsvalde skal ha ei grunnleggjande mening om til dels kompliserte metodar. Denne grundige involveringa og høvet til å seie si mening, har vore viktig for at organisasjonen skal setje seg inn i og forstå/ha tillit til talgrunnlaget som inntektsmoglegheitene deira blir frårekna ut.

– Det har vore avgjerande for meg å kjenne til kva lokallaga har meint når vi har anten støtta eller vraka forslaget frå utvalet. Det gjer meg trygg på

«Vi har eit klart oppdrag om å tenkje breitt og kreativt når vi skal gi innspel til korleis nå målet om inntektsvekst.»

vurderingane og det endelege høyringssvaret vårt, seier Bjørn Gimming.

BONDELAGETS SVAR: VI TRENG EIN METODE SOM SKAPER TILLIT

Rapporten frå inntektsutvalet, NOU 2022:14. Inntektsmåling i jordbruket, vart presentert i oktober. Bondelagets første reaksjon var at han ikkje godt nok svarte ut korleis inntektene skal målast.

Innspela til Bondelaget var ein viktig del av grunnlaget for jobben med å skrive høyringssvaret.

– Korleis vi skal måle inntekta til bonden for å sikre inntekt på nivå med andre grupper i samfunnet, er eit veldig viktig spørsmål for oss i næringa.

Metoden må ha tillit, stå seg over tid og vere til å forstå. Inntektsutvalet foreslår ein komplisert modell, som opnar for ei skjønsmessig vurdering av inntektsmoglegheitene framfor måling. Slik kan det ikkje vere, seier Bjørn Gimming.

Utvalet foreslo ein hybridmodell, medan Bondelaget i staden foreslo å bruke eksisterande driftsgranskningar til å måle bondeinntekta. Dette er eit avgrensa utval reelle rekneskapstal frå faktiske gardar.

– Vi må bruke mest mogleg reelle tal når vi skal berekne inntekt og inntektsføva til bonden, påpeika Gimming.

Blant forslaga i rapporten som Bondelaget støtta, er endringar i totalkalkylen for å gjere det meir forståeleg. Utvalet foreslo å ikkje skilje mellom bondens arbeid og eigenkapitalen som blir skoten inn, for å kunne samanlikne med arbeidstakarar. Bondelaget meiner det er viktig å vise dette skiljet, og at totalkapitalen må få ei fornuftig avkastning.

Stortinget har vedteke at inntekta til bonden skal opp på nivå med andre grupper i samfunnet, gjenom ein opptrappingsplan.

Bondelaget jobba hardt i 2022 for at nytt talgrunnlag skulle vere klart til jordbruksforhandlingane 2023. Det får vi ikkje. Inntektsutvalet fekk utsett fristen sin for å levere, og etter høyringsfristen 16. januar 2023 er saka ikkje sendt til Stortinget. – Gammalt talgrunnlag er ikkje til hinder for at vi kan auka inntektene og gjere eit innhogg i inntektsgapet i jordbruksforhandlingane 2023. Det er i alles interesse at det er semje om grunnlagsmaterialet og korleis inntekta til bonden blir berekna gjennom skiftande politiske regime. No trengst det politisk handling, seier Bjørn Gimming.

03

MAKTA I VERDIKJEDEN FOR MAT

Gjennom 2022 sette Norges Bondelag matmakt på dagsordenen. Samtidig som prisen på fleire matvarer gjorde eit kraftig hopp gjennom året, var det veldig uklart kven som tente på auken. Derfor kravde Bondelaget meir openheit i verdikjeda.

-Når prisen går opp på ei matvare, forventar vi at også bøndene som har produsert ho får sin del av prisauken. Vi ønskjer meir openheit i heile verdikjeda. Det er ingen som lurar på kva bonden får betalt.

-Spørsmålet er kva og kven som blir lagt til etter det, seier Arthur Salte, styremedlem i Norges Bondelag og ansvarleg for daglegvarehandel og kjedemakt.

Norges Bondelag har lenge pressa på for å få tiltak i daglegvaresektoren. Heilt sidan den første offentlege utgreiinga på området i 2011 har fleire utval peika på at verdikjeda for mat fungerer dårleg, og at meir makt er flytta frå bonden og leverandørane til matvarekjedene.

-Dette har vorte meir aktualisert med åra. I dag er det tre daglegvarekjeder som dominerer marknaden. Desse har stadig større og djupare vertikal og horisontal integrasjon i verdikjeda. Bruken og salet av kjedene sine egne merkevarer (EMV) har også auka, seier Salte.

I januar 2022 var Bondelaget i møte med den nye næringsministeren Jan Christian Vestre (Ap), med krav om tiltak for å redusere kjedemakta. Der vart

Kjedemakt på dagsordenen: – Frå bondens side er det allereie full openheit om prisdanninga, tilskot og kostnader, men vi veit ikkje kva som skjer med prisen på maten ute i butikk, sa Bjørn Gimming, leiar i Norges Bondelag, under frukostseminar som Bondelaget arrangerte i Oslo i november 2022.

behovet for betre konkurransevilkår på distribusjon og EMV særleg løfta fram, saman med poenget om at rabatten industrien gir, må følgje varet heilt ut til kunden i butikk. Bondelaget var også tydelege på at det nye Dagligvaretilsynet må bli styrkt. I dokumentet statsråden fekk, løfta vi mellom anna fram utfordringa med at kjeder fungerer som «portvakter» inn mot kunden. Kjedene har kontroll på med store delar av verdikjeda, noko som tek makt bort frå bonden og samvirka.

Betre merking for å vise kvar varen kjem frå, opphavsmarkering, er også noko Bondelaget har jobba med gjennom året.

Salte meiner betre merking er eit viktig grep som vil gjere det enklare for forbrukaren å navigere og ta medvitne val i butikken.

– Her har matvarekjedene ein jobb å gjere, sjølv om dei har vorte noko betre. Tydeleg merking som fortel

I møte med næringsministeren: Tiltak mot kjedemakta og ingen nye innrømmingar på handel var hovedbudskapet då Bondelaget møtte næringsminister Vestre (Ap) i januar. Frå venstre: Hildegunn Gjengedal, seniorrådgivar i Bondelaget, næringsminister Jan Christian Vestre, Bondelagsleiar Bjørn Gimming og generalsekretær Sigrid Hjørnegård i Norges Bondelag.

kor og av kven varen er produsert er viktig både for bonde og forbrukar, seier Salte.

SETTE KJEDEMAKT PÅ DAGSORDENEN

Kven tener på rekordhøge matprisar, spurde Bondelaget då organisasjonen arrangerte eit frukostseminar om tematikken i november 2022. Bondelagsleiar Bjørn Gimming understreka behovet for å ha ryddige forhold ii verdikjeda for mat, og at mange offentlege utgreiingar har slått fast at det trengst tiltak for å betre konkurransen. Han peika på at Stortinget har lagt fram fleire forslag til tiltak som Bondelaget ventar utolmodig på at skal setjast i verk. Statsråd Vestre deltok med innlegg der han lova handling.

Med ein politikardebatt vart også tematikken sett på den politiske dagsordenen. Der kom det tydeleg fram at Bondelaget har fått gehør for at det ikkje er

bonden som stikk av med fortjenesta når matprisane aukar, og at jordbruksoppgjeret i 2022 tok mykje av kostnadene gjennom budsjett. Dette bidrog til å dempe mykje av prisveksten. Importvernet og jordbruksmodellen såg ut til å dempe inflasjonen relativt til nabolanda våre.

BONDELAGETS HØYRINGSINNSPEL OM FORSKRIFT

Regjeringa hadde hausten 2022 ute på høyring eit forslag til forskrift om forbod mot usaklege forskjellar i innkjøpsprisar verdikjeda for mat og daglegvarer. Norges Bondelag vektla i høyringssvaret sitt at vi ønskjer velkommen tiltak for å få ein betre fungerande verdikjede for mat, men at organisasjonen meiner eit forbod mot usaklege forskjellar i innkjøpsprisar er ei avsporing.

Naustdal Bondelag i Vestland set pris på nærbutikken.

«Forskrifta vil sannsynlegvis ha negativ effekt på matmarknaden og vil ta fokus og ressursar bort frå viktigare tiltak som hastar. Vi ber regjeringa i staden konsentrere seg om tiltak mot for stor dominans av egne merkevarer, for betre konkurranse på distribusjonsleddet og sørgje for at rabatten som blir gitt i forhandlingar følgjer vara helt fram til forbruker.»

Bondelaget foreslo å påskunde tiltak som kan ha reell effekt på konkurransesituasjonen i daglegvaresektoren. Blant desse er utarbeiding av eit regelverk som pålegg kjedene ei felles merkeordning for EMV og ei utgreiing av verknadene av vertikal integrasjon og EMV på konkurransesituasjonen, prisar og utval.

-At Norges Bondelag jobbar målretta med dette over tid gir resultat. God konkurranse i verdikjeda for mat er avgjerande for den norske bonden, seier Arthur Salte.

BUTIKK PÅ LAG MED BONDEN

I årets vårkampanje før jordbruksforhandlingane oppmoda Bondelaget alle lokallag og fylkeslag til å bli med å synleggjere verdien av matproduksjon og norsk mat med kampanjen «Butikk på lag med bonden.» Rundt om i landet vart lokale kjøpmenn og butikkar som på særleg vis satsar på norske mat, gjerne lokalprodusert, kåra og tildelt diplom.

-Der gjorde lokallaga ein ufatteleg god jobb. Å få forbrukaren til å skjønne betydninga av norsk mat er svært viktig. Vi som bønder veit at vi har gode produkt og det er inspirerande å følgje dei frå jord og fjøs til forbrukarane. Her har vi eit moglegheitsrom. Eg oppfattar at butikksjefar rundt om i landet har meir merksemd rundt dette no, seier Arthur Salte.

04

LEVER I FRYKT FOR NYTT UTBROT AV FUGLEINFLUENSA

Kenneth Hole frå Jæren opplevde alle fjørfebønders mareritt då han for eit og eit halvt år sidan fekk utbrot av fugleinfluensa og måtte slakte 7500 verpehøner. No lever han i frykt for nye utbrot av den enormt smittsame virus-sjukdomen. Det einaste positive opp i det heile var at han under heile prosessen følte seg godt ivaretatt og hadde eit godt samarbeid med Mattilsynet.

- Fugleinflensa er ein smittsam virus-sjukdom hos fuglar, som kan føre til ei dødelegheit i fjørfeflokkar på opp til 100 prosent.
- Utbrota i Rogaland var dei første i kommersielle fjørfebesetningar i Noreg.
- Ulike variantar av fugleinflensavirus fører til sjukdom av ulik alvorsgrad.
- Den alvorlege forma av sjukdommen blir karakterisert som sterkt sjukdomsframkallande (høgpatogen) fugleinflensa.
- Det finst også variantar av fugleinflensa som ikkje er sjukdomsframkallande, eller berre gir milde luftvegssymptom når dei smittar fjørfe.
- Fugleinflensa smittar ved dropesmitte frå øvre luftvegar, og gjennom avføring eller støv av avføring som blir teken opp gjennom nebbet eller blir pusta inn. Avføring frå éin smitta fugl kan smitte mange tusen fjørfe.
- Fugleinflensa smittar svært sjeldan frå fugl til menneske. Dei som har vorte smitta har så langt ein kjenner til vore i svært nær kontakt med sjuke eller døde fuglar.
- Ein har ikkje døme på at sjukdommen har vorte overført til menneske via mat eller drikkevatn.

Fjørfebonden som også er styremedlem i Rogaland Fjørfeleg er i full drift igjen etter at fugleinflensaen ramma garden hans i november 2021. Likevel er han stadig på vakt og lever i evig frykt for nye utbrot.

-Vi er tre gardar i nærleiken av kvarandre som er ramma i løpet av dei siste to åra, så vi føler vi lever i eit område der vi er veldig utsett for dette. I tillegg er det mykje villfugl i området og her er det stadig nye utbrot. Dette trur eg berre er noko vi må lære oss å leve med, sjølv om eg håpar at det roar seg litt no og vi kan få det litt på avstand. Men dette er dessverre noko eg trur vi må lære oss å leve med.

MARERITTET I HØNSEHUSET

Det gjekk nokre dagar før Hole oppdaga at hønene hans var ramma. Første dagen var det eit par døde fuglar og det tenkte han ikkje så mykje på, men i dagane etterpå var det 30 døde og så 50. Då byrja han å bli uroleg og dagen etterpå var det 1000 døde høner. Då gjekk alarmer og Mattilsynet sørga for å stenge ned hønsehuset.

I dagane etterpå blei det eta- blert ei smittesluse for dyrlegane og det blei beslutta at alle hønene måtte slaktast og sendast til forbrenning. Vegen inn til huset blei sperra av Sivilforsvaret og det var dramatiske dagar.

-Det var utan tvil dramatisk og ting skjedde i høgt tempo. Likevel hugsar eg at eg blei godt tatt vare på og eg hadde heile tida ein god dialog med Mattilsynet. Vi fekk på plass gode rutinar og eg er imponert over kor godt Mattilsynet jobba.

Tre månader etter utbrotet sette han inn nye høner og var i full drift igjen.

-Eg er heilt avhengig av å kunne drive med verpehøner. Eg har tunge investeringar bak meg og har blant anna bygt ny driftsbygning for storfe. Slik sett har eg ikkje råd til å slutte med fjørfe, om eg skal få betalt på lånet mitt. Eg er likevel usikker på om eg vil drive vidare dersom dette blir den nye normalen.

Det blir i alle fall tungt å motivere seg for vidare drift endå ein gong.

NØGD MED MATTILSYNET

Hole følte han fekk god oppfølging av Mattilsynet og roser dei for den effektive og gode jobben dei gjorde.

I tillegg blei han kontakta av den lokale bondelagsleiaren og følte han fekk den hjelpen han hadde behov for.

- Vi har ei ekstra smittesluse, som betyr ekstra klesskifte, skobyte, handvask og desinfisering før vi går inn til hønene. Stort meir er det ikkje eg kan gjere for å unngå smitte og risikere eit nytt utbrot.

Hos Mattilsynet er dei glade for å høyre at Kenneth Hole følte seg godt ivaretatt og seier dei alltid har fokus på å ivareta bondens næringsinteresser.

-Først og fremst er oppdraget vårt å bekjempe smitte, men vi må også jobbe tett med bonden for å finne gode løysingar for vidare drift, seier seksjons-sjef i region Sør og Vest Guro Myhre.

-Det første vi gjer når alarmen går er at vi organiserer oss godt og set saman ei gruppe som skal jobbe med det faglege, samt kommunikasjon. Då bestemmer vi oss for kva vi skal gjere både på kort og lang sikt.

*«Det var utan tvil dramatisk og ting
skjedde i høgt tempo.»*

Seksjonsleiaren i Mattilsynet er også godt nøgd med bøndene som har vore involverte i utbrota.

-Bøndene har gode smittesystem og vi har hatt eit godt samarbeid med mange gode møter. Vi har også gode erfaringar med Fjørfelaget og har også fått tilbod om hjelp frå Bondelaget.

BONDELAGET TRÅR TIL

Organisasjonssjef i Rogaland Bondelag, Irene Tjøstheim Finnstad, trur også at frykta for fugleinfluensa er kommen for å bli.

-Så lenge smitta blant villfugl er så stor og vi har slike store våtmarksområde som vi har i Rogaland, må vi alltid vere budd på at det kan kome nye utbrot. Eg går stadig med ein vond klump i magen. Det er fælt for bønder som den eine dagen lever eit normalt familieliv, for så å oppleve at Sivilforsvaret neste dag har stengt av vegen til garden din, seier ho.

Finnstad seier dei har gode rutinar rundt utbrot av fugleinfluensa. Fylkesbondelaget koordinerer mykje av arbeidet og er ofte bindeleddet mellom de ramma bøndene og myndigheiter og media. De kopler også inn sentralleddet når det trengs.

- Vi samarbeider godt med Mattilsynet og lokallagsleiari får beskjed raskt etter at Mattilsynet er kopla på saka. Då er det veldig mykje som skjer samtidig og saneringsarbeidet er i gang så snart smitten er stadfesta. Det er veldig stor pågang frå media i denne perioden og det er viktig at bonden ikkje føler han står åleine, og at hen ikkje skal føle seg forplikta til å svare pressa. Då kan bonden vise til den lokale bondelagsleiaren eller Mattilsynet som kan stå for kommunikasjonen overfor omverda, seier ho.

Organisasjonssjefen seier dei gjerne gir råd rundt det praktiske og når det gjeld forsikringar og kontakt med Statsforvaltaren. Ho meiner dei har så god beredskap som det er mogleg å ha.

-Fjørfebøndene har eit godt smittevern og veit kva dei skal gjere når utbrotet kjem. Så lenge smittevegen er ukjent er det umogleg å førebyggje dette meir enn det bøndene allereie gjer med godt smittevern, seier Finnstad.

Bondelaget gjer også ein jobb etter at den akutte smittefaren er over, nemleg knytta til kva for rettar bøndene har til erstatning.

SET STANDARDEN FOR DYREVELFERDA

Korleis skal norske dyr ha det i fjøs og stover? Det skal ein ny Stortingsmelding om dyrevelferd definere. – Det er mange som har meiningar om kva som skal til for at dyra skal ha det bra. Det gjeld både for fisk, kjæledyr og for produksjonsdyr i landbruket. Denne stortingsmeldinga skal vere kunnskapsgrunnlag for vidare dyrevelferdsarbeid. Landbruket er opne for ny kunnskap og vi tek til oss ny kompetanse. Det er avgjerande at dette er tufta på fagleg kunnskap, og tek praktiske og økonomiske omsyn, seier Bodhild Fjelltveit, 2. nestleiar i Norges Bondelag.

Norske husdyr har det jamt over bra, men det er forbettringspotensial. Mattilsynets tilsyn med nær 600 svinebesetningar, viste små eller større lovbrøt i litt over halvparten av besetningane. I Noreg har vi strenge krav til behandling av husdyra, og desse reglane skal følgjast. – Det skal vere likskapsteikn mellom norsk matproduksjon og god dyrevelferd, seier Bodhild Fjelltveit.

BONDELAGET HAR JOBBA BREITT MED INNSPEL TIL EI NY DYREVELFERDSMELDING GJENNOM 2022.

Husdyrorganisasjonane i landbruket var samla for å få felles kunnskapsgrunnlag i innspelsarbeidet. Alle bondelagsmedlemmer med husdyr fekk høve til å gi

innspel til kva dei vil prioritere i dyrevelferdsarbeidet. Fylkeslaga har sendt innspela sine til Bondelaget og Bondelaget sende i september eit grundig høyringsinnspel til Landbruks- og matdepartementet. Det var første innspelsrunde, der vi ikkje gjekk inn i regelverk for hald av produksjonsdyr, sidan det vil komme i neste innspelsrunde i 2023.

I INNSPELET PEIKAR NORGES BONDELAG PÅ DEI VIKTIGASTE TILTAKA FOR Å SIKRE OG VIDAREUTVIKLE DYREVELFERDA:

- eit godt regelverk forvalta av eit nærverande og kompetent Mattilsyn
- dyrevelferdsprogram i alle produksjonar
- kompetansekrav i dyrevelferd
- ein driftsøkonomi som sikrar nok arbeidskraft og moglegheit for investeringar
- investeringar må vere lønnsame
- moglegheit for avløyning og nok tid til dyrestellet
- tilstrekkeleg tilgang på veterinærtjenester
- auka openheit om produksjonane og kommunikasjon med forbrukarane

EMBLA HYLLAR DET NORDISKE KJØKKENET

Matprisen Embla vart arrangert i Oslo 20. juni 2022, med Bondelaget som vertskap. Nordens bondeorganisasjonar står bak prisen som skal styrkje den felles nordiske matidentiteten og matkultur, og auke interessa for nordisk mat utanfor Norden.

170 nordiske gjester var til stades då dei sju matprisane vart delt ut, og Noreg vann heile tre prisar. Dei vart vurderte ut frå kriterium som berekraft, inspirasjon, originalitet, ærlegdom og ikkje minst attkjennande nordisk.

Geitmyra Credo fekk pris i kategorien «nordisk mat til barn og unge», Kvitnes Gård fekk prisen i kategorien «nordisk matdestinasjon», og Undredal Stølsysteri vart kåra til den beste i kategorien «nordisk mathåndverker».

MEIR ENN 40 KURS I 2022

Det er mykje kunnskap og kompetanse i Bondelaget, og vi delar han med glede. Kursa som Bondelaget si avdeling for rekneskap og juridisk service (RJS) held, er ettertrakta.

Gjennom 2022 har tilsette ved RJS heldt 16 skattekurs rundt om i landet i godt samarbeid med fylkeskontorene om praktisk gjennomføring. 17 temakurs, 8 webinar og 6 andre kurs har stått på kalenderen. Dette er mellom anna dagskurs i skatt og avgift, praktisk kurs i eigarskifte, Bondelaget sine eigarskiftedagar, Bondelaget si Advokatsamling og økonomidagane. Til saman gir disse kursa fagleg og oppdatert påfyll til advokatar, rekneskapsførarar og andre som arbeidar med økonomi eller jus i landbruket.

NY KOMMUNIKASJONSSTRATEGI VEDTEKE

Til grunn for korleis Bondelaget kommuniserer, både mot medlemmer og mot omverda, ligg klare budskapsval og strategiar. Gjennom året 2022 vart det jobba i organisasjonen med å lage ein ny kommunikasjonsstrategi for Bondelaget. Strategien blir gjeldande i løpet av 2023.

For å lage strategien, vart det gjort ein ekstern analyse av alle kommunikasjonskanalane vi bruker, og korleis Bondelaget når ut med budskapane våre. Analysen har allereie gitt nokre endringar i kommunikasjonen retta mot medlemmene våre. Vi gjennomførte ei omdømmeundersøking i befolkninga, som viste at omdømmet til «bonden» er sterkt. På det grunnlaget utvikla vi ein strategi som var til både styrebehandling og høyring i alle fylkeslaga i to rundar, før endeleg vedtak.

Vi er ei sterk kraft i kommunikasjonsarbeidet når vi bruker heile organisasjonen vår og har same mål. Vi har lokallag og fylkeslag spreidd over heile landet,

ofte med god tilgang til lokale og regionale medium, og dessutan sosiale kanalar. Bondelaget skal vere ei tydeleg og synleg samfunnsstemme. Den nye kommunikasjonsstrategien vår skal bidra til at vi får størst mogleg effekt ut av den samla kommunikasjonsjobben vår.

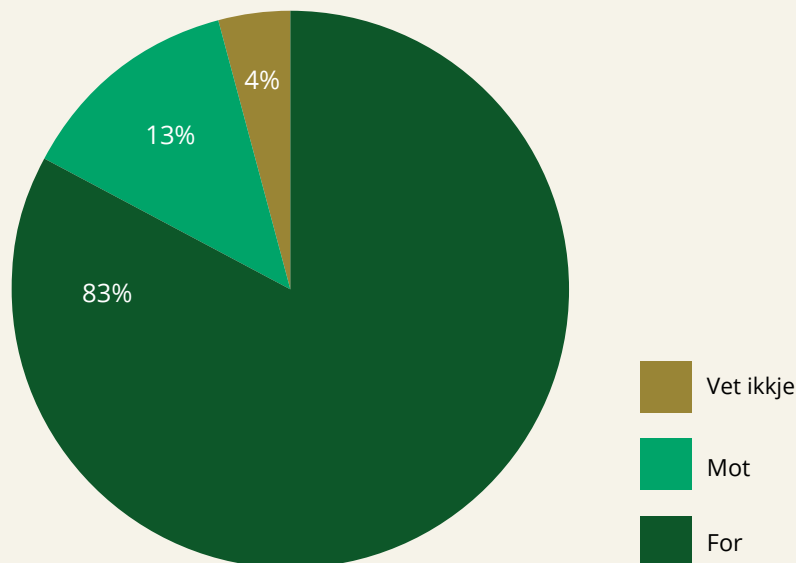
MÅL FOR KOMMUNIKASJONEN VÅR

- Omdømmebygging – bidra til å styrkje og halde oppe det gode omdømmet til bonden i befolkninga, og ønsket om norsk matproduksjon
- Påverknad – bidra til gjennomslag for Bondelagets syn blant politikarar og fagfolk ved å vere synleg samfunnsaktør
- Aktivitet – bidra til at medlemmer og tillitsvalde er informerte og engasjerte
- Verving – bidra til at Bondelaget tiltrekkjer seg nye medlemmer

8
AV
10

SPURTE ER FOR Å OPPRETTHALDE EIT JORDBRUK AV DAGENS OMFANG

Er du for eller imot å opprettholde et jordbruk av minst samme omfang som i dag?

KAMPEN FOR BEITE I TUFSDINGDALEN

I Tufsingdalen i Os kommune, nordaust i Innlandet, har ein konflikt mellom bønder og reineigarar gått føre seg i ti år. Konflikten dreier seg om reinsdyr som kjem seg inn på innmarka, og et oppgraset som skal bli fôr til husdyra. Det fører også til at mange geiter blir smitta med hjernemark og må avlivast. Tamrein er mellomvert for denne parasitten, som kjem inn gjennom beiting på utmark. Bøndene i bygda jobbar hardt gjennom den korte sommaren for å berge fôr til dyra sine. Så kjem reinsdyra i tusental på seinhausten og trakkar sund områda dei går på.

Konflikten har sidan 2012 versert fire rundar i rettsapparatet, utan at det har komme noka haldbar løysing. I eit forlik i 2019 vart det bestemt at det skal setjast opp eit sperregjerde, slik at jordbruk og reindrift kan leve side om side på dei rettmessige areala sine. Først i 2022 vart dette gjerdet endeleg sett opp, og det har vore lite rein på innmark i Tufsingdalen denne vinteren.

Erlend Stabell Daling er sjef for avdeling for rekneskap og juridisk service i Bondelaget. Konfliktar om beiterettar har han jobba mykje med dei siste åra.

– Bøndene i Tufsingdalen har stått i denne konflikten i mange år, og fleire av bøndene har også gitt seg i denne perioden. Vi har hjulpt dei til å hevde retten sin, seier Daling.

– Med langsiktig arbeid har vi greidd å etablere ei forståing for at beiting frå tamrein på innmarka er eit reelt problem, og at reineigarane ikkje kan la vera å retta seg etter vedtak frå rettssystemet. Dette gjeld ikkje berre i Tufsingdalen, men over heile landet der det er reindrift, frå Finnmark til Innlandet, seier Daling. Bondelagsadvokatane vil nå bruke røynslene frå dette arbeidet i innspela til ny reindriftslov.

05

ORGANISASJONEN NORGES BONDELAG

Bodhild Fjellveit, 2. nestleiar
i Norges Bondelag.

Norges Bondelag er ein stor organisasjon med mange medlemmer, med mange ulike synspunkt. I 2022 hadde vi 475 lokallag og nesten 3000 tillitsvalde. Mykje av utfordringa er å samle alle desse meiningane og forme dei til felles standpunkt. Dette er ein stor og viktig jobb for organisasjonen. Som eit døme fekk vi 400 høyringsinnspel frå lokallaga til jordbruksforhandlingane i 2022. Desse innspela vart samla i innspelet til fylkeslaga som igjen enda opp i resolusjonen i representantskapet. Vi har eit næringspolitisk program for 2020–2024 som trekkjer opp hovudlinjene i politikken vår. Styret vedtek årleg kva saker som skal prioriterast i kommande år.

MEMLEMSUNDERSØKING

Under den årlege medlemsundersøkinga tatt opp i januar 2023 fekk medlemmane mellom anna spørsmål om kor fornøgde dei var med medlemskapen sin i Bondelaget. 69 prosent av dei som svarte sa at dei var fornøgde eller svært fornøgde med medlemskapen sin. 29 prosent svarte at dei ikkje er like fornøgd, noko som vi jobbar kvar dag med å forbetre. I medlemsundersøkinga var også spørsmålet om kva som er dei viktigaste grunnane til å vere medlem av Bondelaget. Dei viktigaste årsakene var at «Eg vil støtte norsk matproduksjon»,

«Bondelaget er min fagorganisasjon som bonde» og «Eg vil støtte det politiske arbeidet Bondelaget gjer».

2. nestleiar i Norges Bondelag, Bodhild Fjellveit, samanfattar 2022.

Kan du beskrive den uroa som har vore blant bønder og i eigen organisasjon?

–Det vi har fått tilbakemeldingar på er at det av nokon har vorte opplevde som tungt å nå fram med budskapet sin i organisasjonen. Vi må vel også kunne seie at arbeidet med Inntektsutvalgets NOU skapte stort engasjement, og mange stader også til dels høg temperatur. Engasjement etterspurde vi jo, og vi var glade for at vi fekk så mange innspel på høyringa i organisasjonen som det vi gjorde, seier ho.

Ho fortel også at grasrota i Bondelaget er mangfaldig, og at det alltid vil vere ulike interesser å ta omsyn til.

–Men det skal vere rom for ulike meiningar i organisasjonen vår, og tilbakemeldingane vi har fått har gjort at vi har teke tak i og gjort nokre endringar i til dømes korleis vi kommuniserer internt. Takhøgd og openheit er viktig for medlemsdemokratiet, seier Fjellveit.

Jørund Kvaale Hansen, leiar i Bygland Bondelag i Agder.

Fjelltveit seier Bondelaget på fleire område har jobba for å betre situasjonen.

-Leiinga i Norges Bondelag var på besøk hos nesten 40 lokallag i løpet av hausten, og i tillegg var vi på alle leiar møta til fylkeslaga. Dessutan har «Bjørns time» vore eit viktig tiltak for å minske terskelen for å komme med innspel til leiinga. På denne måten har vi også fått hurtigare informasjonsflyt ut i organisasjonen, seier Fjelltveit.

Ho vil også trekkje fram Ukeslutt som blir sendt til lokallagsleiarane, fylkesstyra, sentralstyret og tilsette i Bondelaget kvar fredag med informasjon om kva som har rørt seg i organisasjonen den siste veka.

-Vi oppretta også «Bondelagsgarderoben» i første halvdel av 2022. Dette er ei lukka facebookgruppe for fylkesstyra, sentralstyret og leiarane i dei faste utvala. Her kan spørsmål kjapt stillast, og truleg får ein også kjapt svar, seier ho.

Forhandlingsutvalet deltok i fleire Teams-møte i samband med studiarbeidet vinteren 2022. Dette var møte i regi av fylkeslaga – temamøte rundt dei ulike produksjonane, men også møter med meir generell inngang til jordbruksforhandlingane.

-Vi deltok også på møte i etterkant av enda jordbruksavtale våren 2022. Det har vi jo tradisjonelt gjort tid-

legare òg, men no rekk vi jo fort over fleire fylke i og med at vi har vorte meir digitale enn før, fortel Fjelltveit.

Kor sterkt står medlemsdemokratiet?

-Inntrykket mitt er at medlemsdemokratiet står sterkt, og vi står støtt. Vi er gode på demokratiske prosessar. Vi prøver i alle fall å gjere oss tilgjengelege for medlemmene. Det, saman med openheit og takhøgde, gjer at demokratiet verkar. Alle skal få seie sitt, og alle skal kunne delta i medlemsdemokratiet, seier Fjelltveit.

Korleis byggjer vi Bondelaget?

-Det gjer vi først og fremst gjennom alle dei ulike arrangementa våre og saker som engasjerer gjennom eit arbeidsår. Vi byggjer også Bondelaget ved at lokallaga arrangerer Bondepub, Bondekafé, medlemsmøte, studieringar, møte for nye bønder, kurs og fagmøte. Vi byggjer også laget ved å arrangere organisasjonskurs der vi driv organisasjonsopplæring og ved å gjere sentralt tillitsvalde tilgjengelege for heile organisasjonen. Vi har også eit eige prosjekt som heiter «Vi byggjer Bondelaget», som styret vedtok å føre vidare i fjor haust, fortel Fjelltveit.

Korleis kjenner du at vi har det i Bondelaget?

-Det er utruleg motiverande med engasjerte medlemmar og tillitsvalde. Jobben som i leiinga blir ikkje nødvendigvis lettare, men vi kjenner jo på at tett kontakt med grasrota også gjer at vi kjenner tempera-

turen i næringa betre. Ikkje minst at den kollektive klokskapen gjer at vi ser resultat. Saman får vi til enormt mykje – det er jo berre å sjå til kva vi har fått til i 2022. Det hadde vi aldri klart utan engasjementet og medlemsdemokratiet, seier Fjelltveit.

Korleis fungerer Bondelaget?

For å få ein ytterlegare peikepinn på opplevinga av korleis Bondelaget fungerer, har vi snakka med to lokallagsleiarar. Den første vi har snakka med er Jørund Kvaale Hansen som er leiar i Bygland Bondelag i Agder.

–Her i Agder tykkjer eg det fungerer bra på fylkesnivå. Det er ikkje tilfeldig at vi hadde stor medlemsvekst i 2022. Min kjeppest er at for å styrke organisasjonen er vi avhengig av eit større engasjement frå grasrota. Vi har bygd eit stort nettverk med grasrota som vi sparrar med, noko som har fungert godt. Dessutan tykkjer eg at vi har diskutert problem i fleire år, no er det på tide å kome med konkrete løysningar. Bondelaget er for treige, seier Hansen.

Korleis opplever du å bli sett og høyrst i Bondelaget?

–Det vi spelar inn gjennom organisasjonsstrukturen føler eg vi blir høyrst på. Konkrete saker som ein sparker oppover i organisasjonen føler eg blir tatt på alvor. Men eg meiner at arbeidet som blir gjort sentralt er for lite gjennomslagskraftig. Bondelaget sentralt må bli meir tydeleg på kva dei gjer og kvifor. Det er for masse snakk om gamle gjennomslag – no må vi sjå framover og få på plass dei rette løysningane, seier Hansen.

Også Anne Kristin Syverstad, lokallagsleiar i Rakkestad og Degernes Bondelag i Østfold fekk dei same spørsmåla.

–Eg er veldig glad i Norges Bondelag. Bondelaget er ein sterk organisasjon som er veldig godt organisert. Det er den store styrken til laget. Eg ringer for eksempel ofte fylkeslaget dersom det er noko eg lurar på, og opplever dei som særst imøtekomande, seier ho.

Korleis opplever du å bli sett og høyrst?

–Eg opplever å både bli sett og høyrst. Men det er ikkje alltid eg får det som eg vil. Men samtidig forstår eg jo at det er mange meningar rundt omkring. Eg tykkjer det er eit stort ansvar å vere lokallagsleiar. Vi er eit stort lokallag med mange ulike produksjonar, så det er mykje å ta omsyn til, fortel Syverstad.

«Jeg synes det er et stort ansvar å være lokallagsleder.»

Anne Kristin Syverstad, leiar i Rakkestad og Degernes Bondelag i Østfold.

ÅRETS LOKALLAG: HURDAL LANDBRUKSLAG

– Vi har vore flinke i mange år til å følge opp. Vi stiller opp på aksjonar og demonstrasjonar. Dessutan er vi ganske synlege på sosiale medium, noko vi har jobba i fleire år med, sa ein rørt lokallagsleiar Frank Hoel-Knai. Han fekk prisen for Årets lokallag 2021 under årsmøtet i juni. Lokallaget i Akershus har mange medlemmer, og mange unge medlemmer som er lette å engasjere.

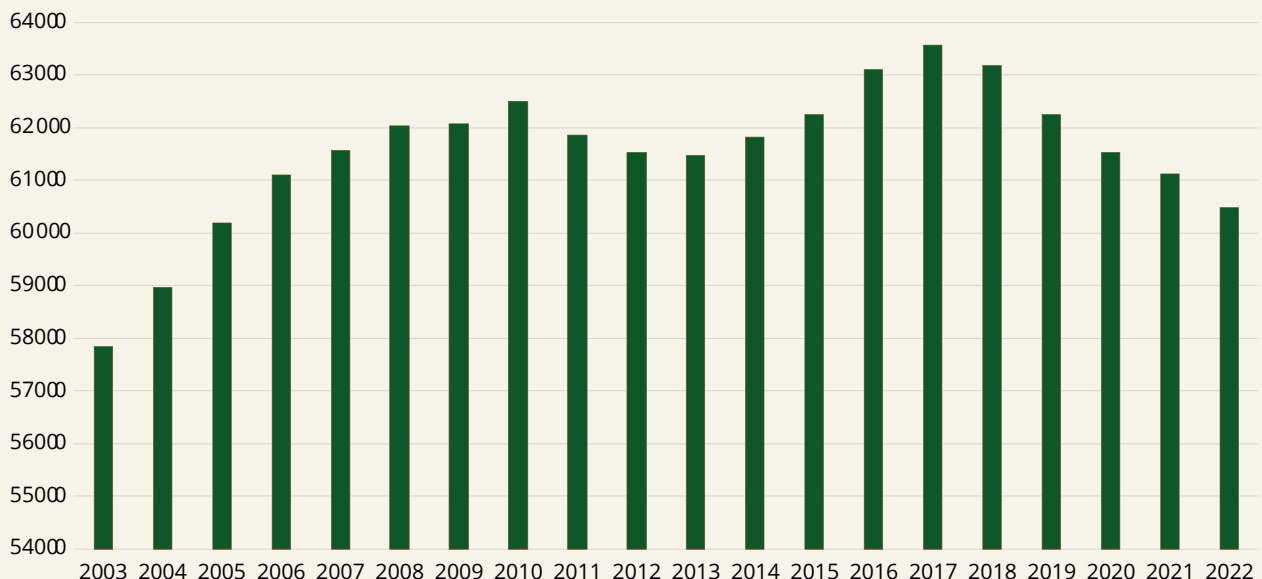
I grunngevinga til juryen står det mellom anna:
« ... Vinnaren av Årets lokallag 2021 har opplevd medlemsvekst, har ein aktiv medlemsmasse som deltek på alle leiarmøte, regionsmøte og andre samlingar fylkeslaget arrangerer. Dei er står på stand på lokale arrangement, er aktive på sosiale medium og engasjerer medlemmene sine via Facebooksiden. Dei har godt oppmøte på årsmøtet sitt, på nesten 50 prosent, arrangerer byggedag, innsamling av landbruksplast – og har til og med sin eigen kleskolleksjon!»

MEDLEMSUTVIKLING

Medlemstalet i Norges Bondelag svingar frå år til år, men i eit 20 års perspektiv har medlemstalet halde seg ganske stabilt rundt 60.000 medlemmer. Ved utgangen av 2022 hadde organisasjonen 60.482 medlemmer, det er ein nedgang på éin prosent, eller 635 medlemmer sidan førre årsskifte.

90 prosent av alle bønder som er organiserte i eit faglag, er medlem av Norges Bondelag.

SOLID VERVEINNSATS

Gjennom året vart det verva 2.500 nye bondelagsmedlemmer, 900 av desse var bruksmedlemmer. Agder Bondelag fekk 77 fleire medlemmer, ein auke på 3,6 prosent. Mange av desse vart verva av Tor Arne Liland og Ståle Haukelid som vart toppvervarane i år!

MEDLEMSUTVIKLING 2022				
Fylke	Pr. 31.12.2021	Pr. 31.12.2022	Endring	% vis endring
ØSTFOLD BONDELAG	4 850	4 814	-36	-0,7 %
AKERSHUS BONDELAG	5 113	5 028	-85	-1,7 %
INNLANDET BONDELAG	11 016	10 863	-153	-1,4 %
BUSKERUD BONDELAG	3 809	3 782	-27	-0,7 %
VESTFOLD BONDELAG*	3 132	3 099	-33	-1,1 %
TELEMARK BONDELAG*	1 674	1 659	-15	-0,9 %
AGDER BONDELAG	2 152	2 229	77	3,6 %
ROGALAND BONDELAG	6 296	6 194	-102	-1,6 %
VESTLAND BONDELAG	7 261	7 178	-83	-1,1 %
MØRE OG ROMSDAL BONDELAG	2 891	2 838	-53	-1,8 %
TRØNDELAG BONDELAG	9 011	8 947	-64	-0,7 %
NORDLAND BONDELAG	2 751	2 703	-48	-1,7 %
TROMS BONDELAG	823	820	-3	-0,4 %
FINNMARK BONDELAG	338	328	-10	-3,0 %
Total Norges Bondelag 2022	61 117	60 482	-635	-1,0 %

*Vestfold og Telemark Bondelag delte seg i november 2022)

STYRET I NORGES BONDELAG

Tillitsvalde i styret 2022/2023 (frå 16.juni 2022)

Leder		
Gimming	Bjørn	Leiar
Hoen	Egil Chr.	1.nestleiar
Fjelltveit	Bodhild	2.nestleiar

Medlemmer		
Slapgård	Audhild	Medlem
Aas-Eng	Erling	Medlem
Johansen	John-Erik Skjellnes	Medlem
Salte	Arthur	Medlem
Rogneby	Thor Johannes	Medlem
Rønning	Solveig Bratteng	Medlem
Henriksen	Jorun	Medlem
Sund	Merethe	Medlem
Gjertsen	Henrik Nordtun	Medlem

Vara		
Müller	Thorleif	1.varamedlem
Nernæs	Peder	2.varamedlem
Sundvor	Åse	3.varamedlem

Ordfører		
Okkenhaug	Karl Fredrik	Ordfører
Slettebø	Bente Gro M.	Varaordfører

STYRETS FAGOMRÅDER OG STYREVERV

Navn	Fagområde	Styreverv
Bjørn Gimming	Jordbruksforhandlingane Maktforholda i verdikjeda for mat Markedsordningane Bank og forsikringar Overordna politiske prosesser og mediearbeid Revisjon av gjødsselforskrifta	Omsetningsrådet Norsk Landbrukssamvirke Stiftelsen Norsk Mat
Egil Chr. Hoen	Internasjonalt Klima Energi Bioøkonomi Skog Gris Kraftfôr Fjørfe	Landbrukets Klimaselskap SA (styreleiar)
Bodhild Fjellveit	Medlemsverving og rekruttering Vi byggjer Bondelaget Sau/geit og beitenæring Utdanning Dyrevelferd Dyrehelse og trygg mat Bærekraftig kosthold Økologisk landbruk Lokalmat og urbant landbruk GMO Bistand / Utviklingsfondet Likestilling	AMU (arbeidsmiljøutvalet) Studieforbundet Næring og Samfunn (SNS) NUGF/NRFG (fagskuleutvalet) Nasjonalt Fagkompetansesenter for Landbrukshelse
Erling Aas-Eng	Rovdyr Grunneiagarettar Forskningsmidlar over jordbruksavtalen Arealbruk og vilt Tamreinkonfliktar Partssamansatt arbeidsgruppe struktur	AU Fondet for forskningsmidlar over jord- bruksavtalen Naturbruksalliansen (styreleiar) Norske Lakseelver Norske Lakseelver

Navn	Fagområde	Styreverv
John-Erik Skjellnes Johansen	Rovdyr Mjølkk Grovfôr Dyrevelferd Inn på tunet-utvalget Aksjonsutvalget	Agri Analyse Ruralis
Audhild Slapgård	Jordvern Kornutvalget Avlingsskadeerstatning Eierskap til data – digitalisering Eiendomsregelverk	Norges Bygdekvinnelag
Arthur Salte	Norsk Landbruksrådgivning HMS Landbrukets brannvernkomite Velferd Maktforholda i verdikjeda for mat Miljø- og bærekraftsutvalet Norges Bondelag og Gjensidiges Bærekrafts- fond Bærekraft Aksjonsutvalet (leiar)	Norges Bygdekvinnelag Nasjonalt Fagkompetansesenter for Landbrukshelse
Thorleif Müller	Grøntutvalet Kontraktdyrkerne Arbeidskraft i grøntsektoren	Norges Bygdeungdomslag
Thor Johannes Rogneby	Norske Felleskjøp Kornutvalet Felleskjøpet Agri	*
Solveig Bratteng Rønning	Tine	*
Merethe Sund	Nortura Opplæring av styremedlemmer	*
Jorun Henriksen	Norges Bygdekvinnelag	*
Henrik Nordthun Gjertsen	Norges Bygdeungdomslag	*
Karl Fredrik Okkenhaug	Ordfører	

* Deltar ikkje i faste representasjonsoppdrag fordi dei har styreverv i egne organisasjonar.

Styret i Norges Bondelag, valt på årsmøtet 2022.

FYLKESLEIARAR I NORGES BONDELAG 2022

AGDER BONDELAG

Knut Erik Ulltveit

AKERSHUS BONDELAG

Jens Thori Kogstad

BUSKERUD BONDELAG

Håkon Haug Laa

FINNMARK BONDELAG

Lise Kaldahl Skreddernes

INNLANDET BONDELAG

Elisabeth Gjems

MØRE OG ROMSDAL BONDELAG

Konrad Kongshaug

NORDLAND BONDELAG

Trond Bjørkås

ROGALAND BONDELAG

Marit Epletveit

TROMS BONDELAG

Tone Rubach/Øystein Iselvmo (frå oktober 2022)

TRØNDELAG BONDELAG

Petter Harald Kimo

VESTLAND BONDELAG

Anders Felde

VESTFOLD OG TELEMARKE BONDELAG

Aslak Snarteland. Hans Jørgen Olsen Røren vart valt til leiar av Vestfold Bondelag 19.november. Aslak Snarteland heldt fram som leiar av Telemark Bondelag til årsmøtet mars 2023.

ØSTFOLD BONDELAG

Ole-Kristian Bergerud

UTVAL I NORGES BONDELAG

MILJØ - OG BÆREKRAFTSUTVALETS SAMANSETNING FOR 2022-2023

Leiar Gunnar Alstad, Trøndelag 2022-2023

Medlem Per Olav Krekling, Buskerud 2022-2024

Medlem Liv-Heidi Losvar, Finnmark, 2022-2024

Medlem Marianne Nordhus, Vestland 2021-2023

Medlem Kåre Gunnar Fløystad, Agder 2021-2023

Representant frå styret Arthur Salte, Rogaland 2022-2023

Konsultativt medlem: Svein Skøien, Norsk Landbruksrådgivning

GRØNTUTVALETS SAMANSETNING FOR 2022-2023

Leiar Ola Sunde, Rogaland 2022-2023

Medlem Bernt Snapa, Innlandet 2022-2024

Medlem Kari Sigrun Lysne, Vestland 2022-2024

Medlem Katrine Hesnes Jarnes, Agder 2022-2024

Medlem Randi Hokland, Troms 2021-2023

Medlem Bente Roer, Østfold 2022-2023

Representant frå styret Thorleif Muller, Vestfold og Telemark 2022-2023

Konsultativt medlem Jan Terje Vignes, Gartnerforbundet

Konsultativt medlem Leif Johan Rugsland, Gartnerhallen

KORNUTVALETS SAMANSETNING FOR 2022-2023

Leiar Anders Klaseie, Akershus 2022-2023

Medlem Jon Midtbø, Vestfold og Telemark 2021-2023

Medlem Gjermund Ruud Skjeseth, Innlandet 2022-2024

Medlem Anna Neergaard Rathe, Trøndelag 2022-2024

Representant frå styret Audhild Slapgård, Trøndelag 2022-2023

Konsultativt medlem Thor Johannes Rogneby, Felleskjøpet Agri

Konsultativt medlem Anders Skarsgaard, Norkorn

TILSETTE I BONDELAGET

PR. 31.12.2022

NORGES BONDELAG

Tilsette totalt: 14

Av disse tilsette i sentralt sekretariat: 11

Tilsette i prosjekt ved fylkeskontora: 3

BONDELAGETS SERVICEKONTOR AS

Tilsette totalt: 96

Av visse tilsette i sentralt sekretariat: 48 og tilsette ved fylkeskontora: 48

TILSETTE VED HOVEDKONTORET

Leiinga

Generalsekretær: Sigrid Hjørnegård

Ass. generalsekretær: Arnstein Tveito

Administrasjonsavdelinga

Ass. generalsekretær: Arnstein Tveito

Seksjon for personal og serviceteam

Personal- og driftssjef: Catharina B. Andersen

Anita Berg

Björg Fjeld

Cato Ørsal

Unni Wolden Staver

Jonas Bernard

Økonomiseksjonen

Økonomisjef: Leif Slåtten

Solveig Weser Kvidal

Tove Munch Wahl

Seksjon for IKT og arkiv

IT-sjef: Terje Lystad

Tom Hannigan

Pavel Ovchinnikov

Organisasjonsavdelinga

Organisasjonssjef: Astrid Solberg

Styresekretær: Åse Berit Valle

Elise Larsen

Heidi Novák

Marte Gustad Iversen

Carl-Fredrik Berthelsen

Pål-Arne Oulie

Line Hildrum

Kommunikasjonsavdelinga

Kommunikasjonssjef: Lise Boeck Jakobsen

Anne Cathrine Wangberg

Guro Bjørnstad Heimly

Siv Iren Åmodt Moe

Kevin Karlsen Nordnes

Sondre Aasen

Avdeling for regnskap og juridisk service (RJS)

Avdelingssjef: Erlend Stabell Daling

Fagsjef landbruk: Olav Røssaak

Fagsjef skatt: Mari Cecilie Gjølstad

Jan Bangen

Aina Bratlie

Elise Midling-Hansen

Marta Melby

Miran Riise

Sophie Wiese

Hege Kristin Goverud

Jon Sigurd Tuset,

Line Tronstad

Liv Ellen Fischer,

Martin Johnsbråten

Sigurd Løland,

Næringspolitisk avdeling

Næringspolitisk sjef: Sigrun Pettersborg

Ass. næringspolitisk sjef: Simen Solbakken

Amund Johnsrud

Anders Huus

Anja Fyksen Lillehaug

Finn Erlend Ødegård

Hildegunn Gjengedal
Johanne Sæther Houge
Kari Marte Sjøvik
Per Harald Agerup
Svein Guldal
Toril Wikesland
Pernille Christine Frimann Bügel
Morten Torp
Ida Riis-Johansen
Prosjektleder: Ove Martin Gundersen

TILSETTE PÅ FYLKESKONTORA

Akershus

Organisasjonssjef: Vidar Kapelrud
Elin Marie Stabbetorp
Eline Stokstad
Oserud Mona Askerød

Østfold

Organisasjonssjef: Mina Mjærum Johansen
Heidi Kirkeby
Anne-Grethe Jarlset

Innlandet

Organisasjonssjef: Ola Råbøl
Anne Rustad
Astrid Simengård
Jorunn Løvdal

Buskerud

Organisasjonssjef: Wenche Redzepe
Ole Andreas Lilloe-Olsen
Sissel Røed Waaler

Vestfold

Organisasjonssjef: Elin Røed
Amund Kind
Elisabeth Larsen

Telemark

Organisasjonssjef: Jan Thorsen
Turid Stalsberg

Agder

Organisasjonssjef: Finn Aasheim
Turid Breistøl
Øystein Moi

Rogaland

Organisasjonssjef: Irene Tjøstheim Finnestad
Are H. Braaten
Marianne Osmundsen Bø
Ruth Soma

Vestland

Organisasjonssjef: Lars Peter Taule
Merete Støfring
Geir Totland
Maria Makloufi Skjold
Marita Skeie
Birgitte Sunde Bjaanes
Prosjektleder: Lene Monsen

Møre og Romsdal

Organisasjonssjef: Nina Kolltveit Sæter
Anne Marit Riste
Atle Frantzen

Trøndelag

Organisasjonssjef: Ailin Wigelius
Anne K. Føll
Berit Sølberg
Brita Buan
Kari Sunnset
Pål-Krister Vesterdal Langlid
Leif Hjulstad
Prosjektleder: Erica Hogstad Fjæran

Nordland

Organisasjonssjef: Geir Jostein Sandmo
Linda Nordlie
Tove Mosti Berg
Prosjektleder Geir-Johnny Monsen

Troms

Organisasjonssjef: Unni H. Andreassen
Inger Anna Oen
Finnmark
Organisasjonssjef: Klemet Erland Hætta

ÅRSREGNSKAP

Styrets årsberetning 2022

Norges Bondelag konsern

Norges Bondelag

Virksomheten i Norges Bondelag

Norges Bondelag er en næringspolitiskorganisasjon for bønder og alle andre som føler seg knyttet til landbruket og norsk matproduksjon. Norges Bondelag arbeider for å bedre vilkårene for landbruket og norsk matproduksjon og for å ivareta bygdenes økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Norges Bondelag hadde 60 482 medlemmer ved utgangen av 2022, hvorav 26 076 er bruksmedlemmer. Dette er nedgang på totalt 635 medlemmer, herav 540 bruksmedlemmer fra 2021.

Norges Bondelag har sitt hovedkontor i Hollendergata 5 i Oslo. Bondelaget har i tillegg 14 avdelingskontor. I Norges Bondelag, Bondelagets Servicekontor AS og eiendomsselskapene var det ved årsskiftet totalt 112 ansatte, fordelt med 60 på hovedkontoret og 52 ved fylkeskontorene. I Norges Bondelag var det 14 ansatte.

Virksomheten i konsernet, eiendomsselskapene og datterselskapene

Konsernregnskapet består av Norges Bondelag (morselskap), Bondelagets Servicekontor AS (eierandel 100 %) og eiendomsselskapene Schweigaards gate 34 AS (eierandel 90,98 %), Hollendergata 5 AS (eierandel 100 %) og Hollendergata 7 AS (eierandel 99,04 %). Schweigaards gate 34 AS eier 100 % av datterselskapene Schweigaards gate 34 A AS, Schweigaards gate 34 D AS, Schweigaards gate 34 E AS og Schweigaards gate 34 F AS. Selskapene er i sin helhet konsolidert, og minoritetsinteressenes andel av resultat og egenkapital er vist på egne linjer i resultat og balanse.

Eiendomsselskapene har som formål å erverve, utvikle og drive utleie av fast eiendom. Selskapene eier eiendommer med et tomteareal på om lag 15 daa, som er bebygd med totalt 31 420 kvm gulvareal, fordelt på åtte bygninger. Det er bestemt at om lag 13 daa av tomtearealet skal utvikles til nærings- og boligformål de kommende årene, og med dette som formål er det etablert et eiendomsutviklingsselskap, Landbrukskvartalet Utvikling AS, hvor Schweigaards gate 34 AS eier 50 %.

De tilknyttede selskapene Agrol AS (50 %), Agri Analyse AS (30 %) og Tun Media AS (24,8 %) konsolideres inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler i Bondelaget, og styret anser arbeidsmiljøet som godt. Sykefraværet i Bondelaget var 4,85 % i 2022 mot 6,49 % i 2021. Det har ikke inntruffet hverken skader eller ulykker i 2022.

Organisasjonen var også i 2022 medlem av «Aktiv bedrift» gjennom Bedriftsidrettsforbundet, og det arrangeres gjennom dette jevnlig trimkampanjer. Øvrige sosiale tiltak er tilbake til «normalt» nivå, etter noe lavere aktivitet de 2 siste årene grunne korona.

Ytre miljø

Virksomheten som utøves i konsernet Norges Bondelag forurenser i svært liten grad det ytre miljøet.

Likestilling

Styret i Norges Bondelag består av fem kvinner og sju menn, og ledergruppen i sekretariatet består av fire kvinner og to menn. Konsernet har totalt 112 ansatte, som består av 69 kvinner og 43 menn. Selskapets personalpolitikk og løpende drift baserer seg på at alle skal ha de samme mulighetene, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisk og nasjonal opprinnelse, religion og livssyn.

Årsresultat og resultatdisponering

De samlede kontingentinntektene i 2022 for Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS var på 135,9 millioner kroner, en økning på 1,4 millioner kroner fra 2021. Kontingentinntektene fra medlemmene utgjorde 73 % av Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS samlede driftsinntekter i 2022.

Foreningen Norges Bondelag hadde i 2022 et underskudd på 3,2 millioner kroner, som i sin helhet dekket av tidligere opptjent egenkapital. Egenkapitalen var på 160,2 millioner kroner ved årsskiftet, en egenkapitalandel på 82 %. Foreningen har ikke langsiktig gjeld utover framtidige pensjonsforpliktelser på 12,7 millioner kroner.

Årets resultat i konsernet Norges Bondelag var på 7,8 millioner kroner, mot 14,2 millioner kroner i 2021. Eiendomsselskapenes samlede overskudd etter skatt var på 15,6 millioner kroner for 2022, mot et overskudd på 16,5 millioner kroner i 2021.

Konsernet Norges Bondelag har god soliditet. Bokført egenkapital for konsernet utgjorde ved utgangen av året 289,2 millioner kroner, som utgjør en egenkapitalandel på 78 %. Bokført langsiktig gjeld i konsernet på 13,3 millioner er relatert til planlagt utvikling av eiendommene i datterselskapet.

Selskapene i konsernet har ikke hatt aktiviteter knyttet til forskning og utvikling i 2022.

Finansiell risiko

Konsernet Norges Bondelag har totalt sett en god finansiell stilling og er lavt eksponert for finansiell risiko. Konsernet har plassert overskuddslikviditeten i Landkreditt Bank og Landkreditt Forvaltning.

Med tanke på markedsrisiko, er Norges Bondelag og dets medlemmer eksponert for risiko knyttet til skiftende politiske styringssignaler og bevilgninger. Politiske vedtak om eksempelvis lovverk, støtteordninger og importvern kan påvirke lønnsomheten i landbruksnæringen og også antall bønder som er medlemmer av Norges Bondelag. Situasjonen og den økonomiske utviklingen i landbruket kan igjen påvirke Bondelagets kontingentinntekter.

Kredittrisikoen vurderes som lav. Konsernets kundefordringer var totalt på 20,7 millioner kroner pr 31.12.2022, og man har historisk sett opplevd små tap på fordringer.

Likviditetsrisikoen er lav, og likviditeten er god. Styret ser ingen utfordringer knyttet til likviditeten framover.

Etter styrets oppfatning viser den framlagte årsberetningen og årsregnskapet med noter en rettsvise oversikt over virksomheten i selskapene og konsernet i regnskapsåret 2022. Det har etter styrets vitende ikke inntruffet omstendigheter etter 31.12.2022 og fram til denne dato, som er av betydning for bedømmelsen av Norges Bondelag og konsernets økonomiske stilling pr. 31.12.2022.

Fremtidig utvikling

Det er en utfordring at antall bønder og jordbruksforetak gradvis reduseres over år. Tall fra Landbruksdirektoratet viser at det var 37 910 registrerte bruk ved utgangen av 2022. Dette er en nedgang fra 38 321 jordbruksbedrifter i 2021. De fem siste årene har organisasjonen mistet 2 685

medlemmer, herav 1 847 bruksmedlemmer. Som en konsekvens av dette har konsernets kontingentinntekter ikke hatt samme vekst som den generelle prisstigningen i samfunnet.

Norges Bondelag organiserer i dag om lag 55 % av de registrerte driftsenhetene i landet, slik at det fortsatt er et betydelig medlemspotensial blant uorganiserte bønder i Norge. Norges Bondelag vil fortsatt jobbe aktivt med medlemsverving framover.

Det har siden 2016 vært jobbet med en plan for omregulering av konsernets eiendommer i Schweigaardsgate 34 og Hollendergata 5 og 7 i Oslo sentrum. Denne planen ble vedtatt av Oslo bystyre 1. mars 2023. Reguleringsplanen åpner for et samlet bruksareal på 52.150 m². Utbyggingen vil gjennomføres i flere faser i årene fremover. Vedtatt reguleringsplan legger til rette for å realisere en betydelig verdiøkning på eiendommen sett i sammenheng med dagen nivå.

Åpenhetsloven

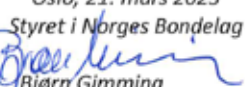
Konsernet benytter kun norske leverandører, og vurderer risikoen for lav knyttet til negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som virksomheten bidrar til. Konsernet har startet sitt arbeid knyttet til sin aktsomhetsvurdering, og denne vil bli offentliggjort på bondelaget.no/personvernerklaringen/ når den er ferdigstilt.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 a bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet og konsernregnskapet for 2022 er satt opp under denne forutsetning.

Styret takker samtlige ansatte for en utmerket jobb i 2022.

Egil Christopher Hoen
1. nestleder

Oslo, 21. mars 2023
Styret i Norges Bondelag

Bjørn Gimming
leder

Bodhild Fjellveit
2. nestleder

Erling Aas-Eng
styremedlem

John-Erik Skjelnes Johansen
styremedlem

Merethe Sund
styremedlem

Thor Johannes Rognby
styremedlem

Solveig Bratteng Rønning
styremedlem

Jorun Henriksen
styremedlem

Audhild Synnøve Slagård
styremedlem

Henrik Nordtun Gjertsen
styremedlem

Arthur Salte
styremedlem

Sigrid Hjørnegård
generalsekretær

Norges Bondelag

Resultatregnskap

Norges Bondelag				Konsernet	
2022	2021	(Alle tall i hele tusen)	Note	2022	2021
DRIFTSINNEKTER					
49 200	49 013	Kontingentinntekter	1	135 866	134 539
22 119	20 167	Andre driftsinntekter	1	96 309	90 504
71 319	69 180	Sum driftsinntekter		232 175	225 043
DRIFTSKOSTNADER					
789	805	Varekostnader	2	5 829	5 683
14 703	18 768	Lønnskostnader	3	101 736	98 138
22 610	20 651	Honorarer og møtegodtgjørelser		22 610	20 651
19 008	12 521	Reise- og møtekostnader		22 300	14 628
11 048	13 266	Kontor- og administrasjonskostnader	4	50 491	45 592
13 315	12 705	Tilbakeføring til lokallag	5	13 315	12 705
144	242	Avskrivninger	6	6 865	9 783
7 388	7 621	Bevilgninger		8 230	8 463
89 005	86 579	Sum driftskostnader		231 376	215 643
-17 686	-17 399	DRIFTSRESULTAT		799	9 400
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER					
1 930	2 154	Renteinntekter		3 866	3 456
1 749	1 513	Renteinntekter konsern	4	-	-
12 274	17 402	Andre finansinntekter	7	1 064	3 543
-	-	Rentekostnader		-	392
1 489	-	Andre finanskostnader	7	1 489	-
-	-	Andel resultat fra tilknyttede selskaper	8	7 721	4 008
14 464	21 069	Netto finansposter		11 162	10 615
-3 222	3 670	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNADER		11 961	20 015
-	-	Skatt på ordinært resultat	9	4 180	5 842
-3 222	3 670	ÅRSRESULTAT		7 781	14 173
-	-	Minoritetenes andel av resultatet	10	522	387
-	-	Majoritetens andel av resultat		7 259	13 786
Disponering av årsresultatet					
-3 222	3 670	Overføring fra/til annen egenkapital	10	-	-
-3 222	3 670	Sum disponert		-	-

Norges Bondelag

Balanse

Norges Bondelag		(Alle tall i hele tusen)		Note	Konsernet	
31.12.2022	31.12.2021				31.12.2022	31.12.2021
		ANLEGGSMIDLER				
		<i>Immaterielle eiendeler</i>				
-	-	Utsatt skattefordel	9		6 841	6 678
-	-	Sum immaterielle eiendeler			6 841	6 678
		<i>Varige driftsmidler</i>				
800	800	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	6		131 450	137 070
109	253	Maskiner og inventar	6		2 559	2 759
909	1 053	Sum varige driftsmidler			134 009	139 829
		<i>Finansielle anleggsmidler</i>				
47 644	50 416	Lån til datterselskap	4		-	-
33 222	33 222	Investeringer i datterselskaper	8		-	-
19 434	19 434	Investeringer i tilknyttede selskaper	8		30 167	26 703
875	877	Investeringer i aksjer og andeler	8		875	877
-	-	Fordringer ansatte	3		1 009	1 530
-	209	Andre langsiktige fordringer			-	209
101 175	104 158	Sum finansielle anleggsmidler			32 051	29 319
102 084	105 211	Sum anleggsmidler			172 901	175 826
		OMLØPSMIDLER				
		<i>Fordringer</i>				
2 580	2 913	Kundefordringer	4,11		20 739	7 857
43	-	Fordringer til foretak i samme konsern	4		-	-
4 029	1 827	Andre fordringer			7 372	4 551
6 652	4 740	Sum fordringer			28 111	12 408
		<i>Bankinnskudd og fond</i>				
53 317	53 553	Rente- og aksjefond	12		98 318	97 448
33 139	34 214	Bankinnskudd	13,14		71 234	77 255
86 456	87 767	Sum bankinnskudd og fond			169 552	174 703
93 108	92 507	Sum omløpsmidler			197 663	187 111
195 192	197 718	SUM EIENDELER			370 564	362 937

Norges Bondelag Balanse

Norges Bondelag			Konsernet		
31.12.2022	31.12.2021	(Alle tall i hele tusen)	Note	31.12.2022	31.12.2021
EGENKAPITAL					
<i>Opptjent egenkapital</i>					
142 241	145 463	Fri Egenkapital	10	267 604	260 345
15 000	15 000	Aksjonsfond	10	15 000	15 000
3 000	3 000	Informasjonsfond	10	3 000	3 000
-	-	Minoritetsinteresser	10	3 634	3 150
160 241	163 463	Sum opptjent egenkapital		289 238	281 495
GJELD					
<i>Avsetning til forpliktelser</i>					
12 735	13 040	Pensjonsforpliktelser	3	14 997	16 199
12 735	13 040	Sum avsetning til forpliktelser		14 997	16 199
<i>Annen langsiktig gjeld</i>					
-	-	Langsiktig gjeld	15	13 338	13 338
-	-	Sum annen langsiktig gjeld		13 338	13 338
<i>Kortsiktig gjeld</i>					
3 626	514	Leverandørgjeld	4	9 062	3 469
-	-	Betalbar skatt	9	4 340	5 872
3 287	3 554	Skyldige offentlige avgifter	13	12 091	11 740
76	72	Gjeld til selskap i samme konsern		-	-
-	-	Avsatt utbytte	10	38	722
15 227	17 075	Annen kortsiktig gjeld		27 460	30 102
22 216	21 215	Sum kortsiktig gjeld		52 991	51 905
34 951	34 255	Sum gjeld		81 326	81 442
195 192	197 718	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		370 564	362 937

Oslo 21. mars 2023

Styret i Norges Bondelag

Egil Christoph Hoen
1. nestleder

Erling Aas-Ling

Thor Johannes Rognreby

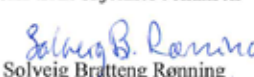
Audhild Synnøve Stappgård

Bjørn Gimming
leder

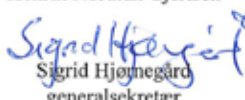
John-Erik Skjellnes Johansen

Solveig Bratteng Rønning

Henrik Nordtun Gjertsen

Sigrid Hjørnegård
generalsekretær

Bodhild Fjellveit
2. nestleder

Merethe Sund

Jorun Henriksen

Arthur Salte

Norges Bondelag

Noter til årsregnskapet

Grunnleggende prinsipper - vurdering og klassifisering - andre forhold

Årsregnskapet og konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med aksjelov, regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2022.

Konsernregnskapet er utarbeidet som om konsernet er en økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet.

Årsregnskapet og konsernregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift og kongruens. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Når faktiske tall ikke er tilgjengelige på tidspunkt for regnskapsavleggelsen, tilsier god regnskapsskikk at ledelsen beregner et best mulig estimat for bruk i resultatregnskapet og balansen. Det kan fremkomme avvik mellom estimerte og faktiske tall.

Eiendeler/gjeld som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost, og avskrives lineært over driftsmiddelets estimerte levetid.

Ved anvendelse av regnskapsprinsipper og presentasjon av transaksjoner og andre forhold, legges det vekt på økonomiske realiteter, ikke bare juridisk form. Betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, kostnadsføres.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapsposter

Konsernregnskapet

Konsernregnskapet består av Norges Bondelag (morselskap), Bondelagets Servicekontor AS, (eierandel 100 %) og eiendomsselskapene Hollendergata 5 AS (eierandel 100 %), Hollendergata 7 AS (eierandel 99,04 %) og Schweigaards gate 34 AS (eierandel 90,98 %). Schweigaards gate 34 AS eier 100 % av datterselskapene Schweigaards gate 34 A AS, Schweigaards gate 34 D AS, Schweigaards gate 34 E AS og Schweigaards gate 34 F AS. Konsernselskapene er i sin helhet konsolidert og minoritetsinteressenes andel av resultat og egenkapital er vist på egne linjer i resultatet og balansen.

Investeringer i tilknyttede selskaper

Investeringer i tilknyttede selskaper er i konsernregnskapet vurdert etter egenkapitalmetoden, mens det i Norges Bondelags regnskap vurderes etter kostmetoden.

Inntektsføringstidspunkt

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester. Driftsinntektene er fratrukket merverdiavgift. Bokførte kontingentinntekter er i henhold til innbetalt kontingent.

Kostnadsføringstidspunkt / sammenstilling

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader.

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi. Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres. Driftsmidler som erstattes, kostnadsføres. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en økonomisk levetid på over 3 år, samt en kostpris på over kr 15 000.

Aksjer og andeler

Aksjer og andelers bokførte verdi vises som laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Aksjer og andeler i selskaper hvor eierandel eller direkte innflytelse ikke overstiger 20 %, behandles etter kostmetoden både i selskapets og konsernets balanse. Investeringer i aksjer og andeler i tilknyttede selskaper behandles etter kostmetoden i selskapets regnskap, mens det behandles etter egenkapitalmetoden i konsernet. Investeringer i datterselskaper behandles etter kostmetoden i selskapets regnskap, mens det konsolideres 100 % i konsernet.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag av forventet tap.

Utsatt skatt og skattekostnad

Utsatt skatt/utsatt skattefordel beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Årets skattekostnad i konsernet består av betalbar skatt og endringer i utsatt skattefordel i Bondelagets Servicekontor AS, Schweigaards gate 34 AS, Schweigaards gate 34 A AS, Schweigaards gate 34 D AS, Schweigaards gate 34 E AS, Schweigaards gate 34 F AS, Hollendergata 5 AS og Hollendergata 7 AS.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden.

Note 1 Inntekter

Spesifikasjon av inntekter i konsernet

	Alle tall i hele tusen			
	2022	2022	2021	2021
	Norges Bondelag	Konsern	Norges Bondelag	Konsern
Kontingentinntekter	49 200	135 866	49 013	134 539
Andre driftsinntekter ekskl. offentlige tilskudd	15 965	43 490	11 971	38 283
Driftsinntekter eiendomsselskapene	0	46 665	0	44 025
Offentlige tilskudd sentralt	1 592	1 592	2 518	2 518
Offentlige tilskudd fylker	4 562	4 562	5 678	5 678
Sum inntekter	71 319	232 175	69 180	225 043

Alle offentlige tilskudd er relatert til prosjekttilskudd med varighet på 1-3 år. Inntektene bokføres i forhold til fremdriften i prosjektet. Utbetaling av prosjektmidlene skjer i hovedsak med en andel ved oppstart, og resterende utbetaling når prosjektet er utført i samsvar med avtalen og hvis pålagt, revidert av revisor. Selskapets omsetning skjer i Norge.

Note 2 Varekostnad

Varekostnad i selskapet gjelder hovedsakelig kostnader som er viderefakturert. For konsernet inngår i tillegg kostnader knyttet til kursinntekter, innkjøp av varer til nettbutikk og råvarer for videresalg.

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Note 3 Lønnskostnader / antall årsverk / godtgjørelser / lån til ansatte / pensjoner

Lønnskostnadene består av følgende poster	Alle tall i hele tusen			
	2022	2022	2021	2021
	Norges Bondelag	Konsern	Norges Bondelag	Konsern
Lønn	11 404	78 284	14 650	75 711
Arbeidsgiveravgift, inkl. avgift pensjoner	1 762	12 033	1 957	11 457
Kostnader knyttet til pensjons- og gruppelevsforssikring	1 048	8 692	1 722	9 234
Andre lønnskostnader	489	2 727	439	1 736
Sum lønnskostnader	14 703	101 736	18 768	98 138
Gjennomsnittlig antall årsverk:	12,9	105,5	16,3	102,7
<i>Godtgjørelser til ledende personer</i>	<i>Generalsekretær</i>	<i>Styreleder</i>	<i>Styremedlemmer</i>	
<i>Norges Bondelag:</i>				
Lønn/honorar	1 738 136	682 500	3 855 800	
Innskuddspensjon	126 444	0	0	
Andre godtgjørelser	16 206	10 693	33 547	
Kostnadsdekning/avløserutgifter		578 351	244 600	
<i>Datterselskaper:</i>		<i>Styreleder</i>	<i>Styremedlemmer</i>	
Honorar til styret i Bondelagets Servicekontor AS		30 000	75 000	
Honorar til styret i Schweigaards gate 34 AS		30 000	62 000	

Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse til generalsekretær, styremedlemmer eller andre nærstående parter. Organisasjonen har ingen forpliktelser til å gi ledende personer, styremedlemmer eller styreleder særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforhold/verv, utover spesifikt nevnte forpliktelse til generalsekretær.

Avtaleforhold for generalsekretær

Generalsekretær er ansatt i Norges Bondelag og fungerer samtidig som administrerende direktør i Bondelagets Servicekontor AS.

Dagens generalsekretær har en gjensidig oppsigelsestid på 6 mnd. Dersom generalsekretæren avskjediges, har generalsekretæren rett til lønn i oppsigelsestiden, og i tillegg 6 måneders kompensasjon. Annen inntekt og kompensasjon som generalsekretæren direkte eller indirekte mottar i perioden med kompensasjon, skal motregnes.

Dagens generalsekretær har innskuddspensjon på lik linje som øvrige ansatte.

To tidligere generalsekretær er garantert en livsvarig pensjon tilsvarende 2/3 av oppregulert sluttlønn.

Det er foretatt oppdaterte aktuarberegninger på begge pensjonsforpliktelsene. Disse forpliktelsene er avsatt i selskapets regnskap, og utgjør kr 12 624 990 pr. 31.12.2022.

Pensjoner

Organisasjonen og konsernets ytelsespensjon ble avviklet fra og med 31.12.2015, og samtlige berørte ble overført til eksisterende innskuddspensjonsordning. Det ble samtidig inngått en avtale med de ansatte om kompensasjon som løper frem til fylte 67 år eller maksimalt til 31.12.2026. Det er avsatt i regnskapet for denne forpliktelsen. Innskuddsordningen tilfredsstiller lovens krav.

Lån til ansatte

Det ytes billån til ansatte i Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS etter nærmere bestemte regler. Lån til ansatte utgjør kr 1 008 482 for konsernet og avdras i inntil 7 år. Renten tilsvarer normrentesatsen fastsatt av myndighetene. Alle lån over kr 50 000 er sikret med pant.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar i konsernet utgjør kr 246 243 for regnskapsåret 2022. I tillegg kommer honorarer for annen bistand med kr 66 175 og særattestasjoner med kr 14 000. Kostnadsført revisjonshonorar i Norges Bondelag utgjør kr 72 500. I tillegg kommer honorarer for særattestasjoner med kr 9 000 og annen bistand kr 9 700.

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Note 4 Konserninterne transaksjoner/nærstående parter

Nærstående parter består av Bondelagets Servicekontor AS, Hollendergata 5 AS, Hollendergata 7 AS, Schweigaards gate 34 AS, Schweigaards gate 34 A AS, Schweigaards gate 34 D AS, Schweigaards gate 34 E AS og Schweigaards gate 34 F AS.

I tillegg til ovennevnte selskaper anses også samarbeidende organisasjoner innen landbruket som nærstående. Alle transaksjoner mellom nærstående parter foretas til virkelige verdier etter armlengdes avstand-prinsippet.

Lån til Hollendergata 5 AS

Organisasjonen har et lån uten pantesikring til datterselskapet Hollendergata 5 AS pålydende kr 47 644 176. Beregnet rente for 2022 utgjør kr 1 749 344 - rentesats Nibor + 2,4 %.

Konsern	Alle tall i hele tusen			
	Fordringer		Gjeld	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
Elimineringer i konsern	5 396	14 064	5 396	14 064

Inntekter og kostnader overfor selskap i samme konsern	Alle tall i hele tusen			
	Inntekter		Kostnader	
	2022	2021	2022	2021
Interne transaksjoner i konsernet	20 527	17 086	20 527	17 086

Note 5 Lokallag

Norges Bondelag har i 2022 vært organisert med ett hovedkontor, 13 underliggende fylkeslag og ca 500 lokallag. Norges Bondelag sine lover sier at fylkeslagene og lokallagene er arbeidsorganer under Norges Bondelag, og skal ikke ha egne organisasjonsnummer. Fylkeslagene sine regnskaper er innarbeidet i regnskapet til Norges Bondelag. Lokallagene fører egne regnskaper, men disse er ikke integrert i Norges Bondelag sine offisielle regnskaper. Lokallagene har vesentlige verdier, og svært beskjeden gjeld. Ved utgangen av 2022 hefter Norges Bondelag ovenfor et eksternt lån knyttet til Onsøy Bondelag med kr 383 187,- og Brandbu Bondelag med kr 514 794,-. Årsmøtet i Norges Bondelag bevilger hvert år en andel av kontingenten til lokallagene, og tilsvarende beløp kostnadsføres i Norges Bondelag sine regnskaper. For 2022 utgjorde dette kr 13 315 000.

Note 6 Varige driftsmidler

Norges Bondelag	Alle tall i hele tusen		
	Leilighet	IT - og kontorutstyr	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	800	1 454	2 254
Tilgang i året	0	0	0
Avgang i året	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	800	1 454	2 254
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	1 201	1 201
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	0	1 345	1 345
Balanseført verdi 31.12.	800	109	909

Årets avskrivning	avskrives ikke	144	
Avskrivningsplan, lineær	avskrives ikke	3 - 7 år	

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Konsern	Alle tall i hele tusen			Sum
	Bygninger og leilighet	IT - og kontorutstyr	Maskiner og inventar	
Anskaffelseskost 01.01.	268 833	10 211	8 561	287 605
Tilgang i året	0	1 046	0	1 046
Avgang i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	268 833	11 257	8 561	288 651
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	131 762	8 084	7 929	147 775
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	137 382	9 215	8 043	154 640
Balansført verdi 31.12.	131 450	2 041	518	134 009
Årets avskrivning	5 620	1 131	114	6 865
Avskrivningsplan, lineær	0 - 50 år	3 - 7 år	0 - 7 år	

Note 7 Andre finansinntekter og finanskostnader

Spesifikasjon av utbytte og øvrige finansinntekter	Alle tall i hele tusen			
	2022	2022	2021	2021
	Norges Bondelag	Konsern	Norges Bondelag	Konsern
Utbytte fra Schweigaards gate 34 AS	7 278	0	7 278	0
Utbytte fra Agrol AS	1 750	0	1 300	0
Utbytte fra Agrikjøp AS	640	640	560	560
Utbytte fra Tun Media	2 507	0	5 623	0
Utbytte fra øvrige	55	55	135	135
Gjensidige - utbytte fra egne forsikringer	44	369	51	393
Sum utbytte	12 274	1 064	14 947	1 088
Verdijustering aksjefond	-1 489	-1 489	2 455	2 455
Sum andre finansinntekter	10 785	-425	17 402	3 543

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Note 8 Investering i aksjer og andeler

Spesifikasjoner Norges Bondelag

	Alle tall i hele tusen		
	Antall aksjer	Anskaffelseskost	Bokført verdi
<i>Eksterne selskaper</i>			31.12.2022
Agrikjøp AS	1,6	160	160
Div. aksjer, andeler og obligasjoner		715	715
Sum investeringer i aksjer og andeler		875	875

	Alle tall i hele tusen				
	Totalt antall aksjer	Antall aksjer	Pålydende pr. aksje	Bokført verdi 31.12.2022	Eierbrøk 31.12.2022
<i>Datterselskaper</i>					
Bondelagets Servicekontor AS	0,3	0,3	1,0	300	100,00 %
Schweigaards gate 34 AS	55	50,039	0,066376	15 722	90,98 %
Hollendergata 5 AS	55	54,050	0,019465	12 060	100,00 %
Hollendergata 7 AS	55	54,470	0,014159	5 140	99,04 %
Sum investering i datterselskaper				33 222	

Alle datterselskaper har forretningskontor i Schweigaards gate 34/Hollendergata 5 i Oslo.

	Alle tall i hele tusen				
	Totalt antall aksjer	Antall aksjer	Pålydende pr. aksje	Bokført verdi 31.12.2022	Eierbrøk 31.12.2022
<i>Tilknyttede selskaper</i>					
Agrol AS	3	1,5	1,0	1 500	50,00 %
Tun Media AS	92 256	22 901	0,00012	17 934	24,82 %
Agri Analyse AS	0,4	0,119	1,0	0	30,00 %
Sum investeringer i tilknyttede selskaper				19 434	

	Andel av		
	Anskaffelseskost	Egenkapital 31.12.2022	Resultat 2022
<i>Tilknyttede selskaper, fortsatt</i>			
Agrol AS	1 500	3 774	181
Tun Media AS	17 934	26 431	3 253
Agri Analyse AS	0	623	30

Alle tilknyttede selskaper har forretningskontor i Schweigaards gate 34/Hollendergata 5 i Oslo.

Spesifikasjoner konsern

	Alle tall i hele tusen				
	Bokført verdi 01.01.2022	Resultatandel 2 022	Mottatt utbytte 1 750	Bokført verdi 31.12.2022	Eierbrøk 31.12.2022
<i>Tilknyttede selskaper</i>					
Agrol AS	5 343	1 931	1 750	5 524	50,00 %
Tun Media AS	20 767	5 760	2 507	24 020	24,82 %
Agri Analyse AS	593	30	0	623	30,00 %
Landbrukskvartalet utvikling AS*	0	0*	0	0*	45,49 %
Sum investering i tilkn. selskaper	26 703	7 721	4 257	30 167	

* Landbrukskvartalet utvikling AS(LUAS)

Konsernet eier 45,49 % av aksjene i Landbrukskvartalet utvikling AS (LUAS).

LUAS gjennomfører arbeidet med å få eiendomsmassene regulert til utbygging. Arbeidet ble påbegynt i 2016, og det forventes at ny reguleringsplan er godkjent i løpet av våren 2023.

Ved utgangen av 2022 har utviklingsarbeidet kostet 78,6 millioner kroner, dette er aktivert i regnskapet til LUAS og tilhørende datterselskaper. LUAS inkludert datterselskaper har i 2022 et underskudd på 2,4 millioner, og en negativ egenkapitalen på 8,5 millioner kroner pr. 31.12.2022. Beløpene er finansiert via aksjonærlån.

Konsernet, gjennom selskapet Schweigaards gate 34 AS, hefter gjennom sitt eierskap for 50 % av ovennevnte beløp. På bakgrunn av de underliggende verdiene i eiendomsmassen vurderer selskapet at det foreligger betydelige merverdier i denne investeringen.

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Note 9 Skatt

Morselskapet Norges Bondelag utøver ikke skattepliktig virksomhet. Konsernets skatter omfatter derfor kun virksomhet i Bondelagets Servicekontor AS, Schweigaards gate 34 AS, Schweigaards gate 34 A AS, Schweigaards gate 34 D AS, Schweigaards gate 34 E AS, Schweigaards gate 34 F AS, Hollendergata 5 AS og Hollendergata 7 AS.

Konsern	Alle tall i hele tusen	
	2022	2021
<i>Betalbar skatt</i>		
Ordinært resultat før skatt	11 961	20 015
Endring i midlertidige forskjeller	704	2 776
<i>Permanente forskjeller</i>		
+ Ikke fradragsberettigede kostnader	1	19
- Ikke skattepliktig andel av resultat (NB)	3 222	-3 670
+ Utbytte/resultatandel TS nto	3 814	10 193
+ Skattemessig underskudd	1 804	8
Underskudd til fremføring	-1 775	-2 650
Grunnlag for betalbar skatt	<u>19 731</u>	<u>26 691</u>
Betalbar skatt	4 340	5 872
<i>Skattekostnad</i>		
Betalbar skatt	4 340	5 872
Endring i utsatt skattefordel	-160	-29
Skattekostnad	<u>4 180</u>	<u>5 842</u>
<i>Spesifikasjon av midlertidige forskjeller</i>		
	2022	2021
Anleggsmidler	-27 426	-26 320
Kortsiktige fordringer	-277	-452
Fremførbart underskudd	-1 812	-1 783
Andre midlertidige forskjeller	-1 579	-1 806
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel	<u>-31 094</u>	<u>-30 361</u>
Utsatt skatt/skattefordel	<u>-6 841</u>	<u>-6 678</u>
Skattesats	22 %	22 %

fortsettelse noter til årsregnskapet for 2022

Note 10 Egenkapital

<i>Norges Bondelag</i>	Alle tall i hele tusen				
	Aksjonsfond	Informasjonsfond	Egenkapital	Fylkeslagene	Sum
Egenkapital pr. 01.01.	15 000	3 000	112 840	32 623	163 464
Årets resultat.	0	0	-912	-2 310	-3 222
Egenkapital pr. 31.12.	15 000	3 000	111 928	30 313	160 241

Det er knyttet egne bestemmelser til disponeringen av aksjonsfond og informasjonsfond.

<i>Konsern</i>	Alle tall i hele tusen				
	og aksjonsfond	Egenkapital	interesser	Fylkeslag	Sum
Egenkapital pr. 01.01.	18 000	227 722	3 150	32 623	281 495
Minoriteters andel av utbytte.	0	0	-38	0	-38
Årets resultat.	0	9 569	522	-2 310	7 781
Egenkapital pr. 31.12.	18 000	237 291	3 634	30 313	289 238

Det er knyttet egne bestemmelser til disponeringen av aksjonsfond og informasjonsfond.

Note 11 Kundefordringer

Kundefordringer er oppført til pålydende, redusert med avsetning for tap på krav med kr 40 000 i Norges Bondelag. For konsernet er kundefordringer redusert med avsetning for tap på krav med kr 317 000.

Note 12 Rente-/Aksjefond

<i>Spesifikasjon av rente- og aksjefond</i>	Alle tall i hele tusen		
	Antall andeler	Bokført verdi	Virkelig verdi
Landkreditt Høyrente	259,86	26 052	26 052
Landkreditt Extra	131,98	13 399	13 399
Landkreditt Norden Utbytte	97,92	13 866	13 866
Sum rente- og aksjefond		53 317	53 317

Note 13 Bankinnskudd

<i>Bundne midler</i>	Alle tall i hele tusen			
	2022	2022	2021	2021
	<i>Norges Bondelag</i>	<i>Konsern</i>	<i>Norges Bondelag</i>	<i>Konsern</i>
Skattetrekksmidler	2 059	5 243	2 146	5 261
Skyldig skattetrekk	2 037	5 191	2 117	5 229

Note 14 Klientmidler

Det foreligger ikke innstående klientmidler pr 31.12.2021 eller 31.12.2022

Note 15 Langsiktig gjeld

Restrende pantesikret gjeld ble i sin helhet innfridd i løpet av 2021.

Det foreligger derfor ikke langsiktig gjeld i konsernet utover pensjonsforpliktelser og rentefritt lån fra Vare Eiendom AS knyttet opp mot planlagt utvikling av eiendommene i datterselskapene.

Norges Bondelag

Kontantstrømoppstilling

Norges Bondelag			Konsernet	
2022	2021	(Alle tall i hele tusen)	2022	2021
<i>Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</i>				
-3 222	3 670	Resultat før skatt	11 961	20 015
0	0	Resultatandel i datterselskap/tilknyttede selskaper	-7 721	-4 008
0	0	Periodens betalte skatter	-5 872	-5 742
0	0	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0
144	242	Ordinære avskrivninger	6 865	9 783
-305	222	Forskjellen mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	-1 202	-702
3 402	-2 499	Endring i varer, kundefordringer og leverandørgjeld	-7 289	-2 278
236	-9 401	Verdiendring i markedsbaserte omløpsmidler	-870	-15 391
-4 104	1 310	Endring i andre tidsavgrensingsposter	-4 384	2 452
-3 849	-6 456	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-8 512	4 129
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>				
0	0	Investeringer i varige anleggsmidler	-1 046	0
0	0	Resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper	0	0
0	0	Salg av varige driftsmidler (salgssum)	0	0
0	-10	Utbetalinger ved kjøp av aksjer	0	-10
0	0	Utbetalinger ved utlånsvirksomheten	0	0
0	0	Innbetalinger ved utlånsvirksomheten	0	0
2	0	Innbetalinger ved salg av andeler	2	0
2	-10	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 044	-10
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>				
0	0	Utbetalt utbytte	-722	-722
0	0	Mottatt utbytte	4 257	6 923
0	0	Opptak av ny gjeld (kortsiktig og langsiktig)	0	0
2 772	2 292	Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld	0	-28 105
0	0	Kapitalforhøyelse	0	0
2 772	2 292	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	3 535	-21 904
-1 075	-4 174	Netto endring i likvider i året	-6 021	-17 785
34 214	38 388	Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.	77 255	95 040
33 139	34 214	Kontanter og kontantekvivalenter pr. 31.12.	71 234	77 255

Til årsmøtet i Norges Bondelag

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norges Bondelag som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømmoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømmoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under "Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet". Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Sandberg Revisjon AS

Amund Barmoen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Amund Barmoen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Sandberg Revisjon AS

Serienummer: 9578-5993-4-520340

IP: 81.167.xxx.xxx

2023-03-22 08:29:51 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 30KET-GPS/VN-257LI-5M6FO-0E1LO-8C5SU

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

NORGES
BONDELAG